

РІК XLVIII, Ч. 11

ГРУДЕНЬ — 1991 — DECEMBER

No. 11, VOL. XLVIII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVIII, Ч. 11 ГРУДЕНЬ — 1991 — DECEMBER No. 11, VOL. XLVIII

ЗМІСТ

Петро Карманський. Христос родився.	1
Різдвяні привіти.	1
Ростислав Хом'як. Замість пакунка - коверт.	2
Василь Лев. Митрополит Андрей, опікун українського шкільництва.	3
Марія Свенціцька. Бл. п. Віра Свенціцька.	6
Роман Завадович. Як настане ніч.	9
Ольга Руденська. Забута Королева.	10
Лист з України.	12
Вісті з централі.	13
Марія Томоруг. Тут лікують дітей Чорнобиля.	14
Стефанія Гнатенко. Український музей.	16
Our Life	
Christmas Greetings.	17
Marta Baczynska. Ukrainian Museum a Cultural Experience.	18
Martha Bohachevska-Chomiak. Women and the Understanding of Eastern Europe.	20
Lubov Drashevska. Olena Pchilka — Star of Ukrainian Rebirth.	22
Lesya Ukrainka. Epilogue.	23
Христя Навроцька. Наше харчування.	24
Дописи Округ і Відділів.	25
Пожертви.	25, 30
Нашим дітям.	28
Посмертні згадки.	31
Покажчик до XVIII річниця 1991 р.	32, обкл.

На обкладинці: *Поліна Мрачковська, Київ, 1991 р.*
On the cover: *Polina Mraczkovsky, Kiev, 1991.*

Редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англійської частини — **Марта Бачинська**
Мовна редакція — **Роман Юревич**
Адміністратор — **Наталія Дума**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Любов Волинець
Христя Навроцька — з уряду (пресова референтка Головної Управи)
Іванна Ратич
Іванна Рожанковська
Ольга Руденська
Марія Савчак — з уряду (Голова Союзу Українок Америки)
Тамара Стадниченко-Корнелісон

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хом'як	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Ірина Чайківська	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчій	— англійська секретарка
Рома Шуган	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Лідія Білоус	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Христя Навроцька	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Наталія Гевко	— Дітройт
Марія Одежинська	— Філадельфія
Надія Савчук	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Татяна Рішко	— Нью Джерсі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Анастасія Хариш	— Чикаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Наталія Кушнір-Верзол	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська	— голова
Лідія Дяченко	— член
Таїса Турянська	— член
Надія Бігун	— заступниця
Лідія Фіцалович	— заступниця

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
/АДМІНІСТРАЦІЯ/
108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 533-4646

Години урядування: від 10:00
до 4:00 по пол.

РЕДАКЦІЯ: (212) 674-5508
Fax: (212) 254-2672

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 228-0110

Fax (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W24HG
England

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug.
by Ukrainian National Women's League of America, Inc.,
108 Second Avenue, New York, NY 10003.

ISSN 0740-0225

Postmaster: send address changes to
"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Забудьте в серці горе чорне,
Беріть до рук весільні квіти,
Хай радість душу вам огорне —
Христос родився. Гей, славіте!

Христос родився! Чуєш брате,
Замучений в ярмі при плузі?
Недармо ти в тюрмі з-за ґрати
Молився Правді, в'янув в тузі.

Не даром ти у чудо вірив,
Чекав на зорю з Вєфлеєму
І тугою століття міряв,
Розкривши серце для приєму.

Христос родився! Слово Боже
Втілилося, живе між нами.
Яка ж нас сила переможе,
Як ми підемо Його слідами.

Як ми підемо під омофором
Його неземної любові
З задивленим на сонце зором,
То хто накине нам окови?

Забудьте в серці горе чорне,
Беріть до рук весільні квіти,
Хай радість душу нам огорне —
Христос родився. Гей, славіте!

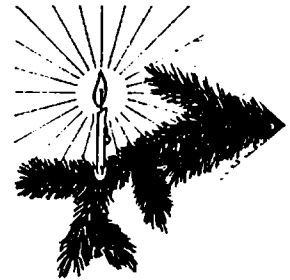
Наближаються свята Різдва Христового і Нового Року.

Вітаємо сердечно всіх людей доброї волі!

Шлемо щирі побажання відродженій Україні, яка так гордо проголосила свою незалежність, Проводам Українських Церков, Проводові СКВУ, Проводові СФУЖО, Почесним Головам СУА, Почесним членкам СУА, членкам Союзу Українок Америки, землякам в Україні та діаспорі.

Нехай у Новому Році Господь Бог благословить незалежну Україну та її нескорений народ.

**Головна Управа
Союзу Українок Америки**

Членам редакційної колегії, співробітникам, дописувачам, читачам, прихильним критикам, бажаємо багато щастя та успіхів в житті!

ЗАМІСТЬ ПАКУНКА — КОВЕРТ

Економічні показники в Америці прогнозують слабкі результати на останній квартал року. Крамниці, які звикли тоннами випродувати товар у передріздвяний час, знають, що цього року шухляди їхніх кас не будуть діяти ритмічно, як у попередні роки. Це значить, що американська роздрібна промисловість вдається до ще більш активних заходів, щоб стимулювати торгівлю. Вона засипле нас ще більше каталогами і великою рекламою, повідомляючи про чергову випродаж, ще більш знижені ціни на прерізний товар з новими поліпшеннями і пропозиціями не починати сплачувати довгів за товар аж до лютого чи травня наступного року. Головне — купіть сьогодні, розрачуємось згодом.

Це добрий і випробуваний засіб американської торгівлі. Він стимулює рух, а коли товар рухається, робітники і продавці заробляють гроші і витрачають їх, і платять податки. Коротко кажучи, шафа грає, економіка виходить з застою. Безумовно, усі ми якоюсь мірою включимось у цей передріздвяний шал, допоможемо народному господарству нашої країни вилізти з калабані.

Але тільки якоюсь мірою, бо у нас, читачів "Нашого Життя" є ще інші важливі справи на порядку денному. Наприклад, "Лябораторія Львівського шпиталю для дітей Чорнобиля отримала найновіший біохемічний аналізатор ціною 40,000 дол. куплений за фонди, зібрані Союзом Українок Америки, за що щира наша подяка", — пише д-р А. Петрух завідувачий тією лябораторією, у "Свободі" з 10 жовтня 1991 р.

Сорок тисяч доларів — це велика сума? Вона покриє кошти двох років навчання у приватному університеті, двох автомобілів марки "Вольво" (майже), двох непоганих весільних прийнят, річну заробітну платню одного або двох або й трьох працівників (залежно від місця праці) і один сучасний біохемічний аналізатор. Але скільки труду вкладено членками СУА аби зібрати тих сорок тисяч і закупити аналізатор! Один аналізатор, для одного шпиталю в Україні!

Цей прилад, очевидно, полегшить роботу д-ра Петруха і його колегів і він щиро вдячний Союзові Українок за нього. Американські лікарі і медичні спеціалісти, які повертаються з України, поголовно виявляють пошану до тамошніх лікарів, які за умов нестач, примітивних обладнань, малих заробітних платень ставлять правильні діагнози і лічать людей — "як на війні". Сорокатисячний аналізатор трошки наблизить львівську лікарню до стану, який ми тут вважаємо "нормальним". Але 40,000 доларів — це ціла копиця п'яток, десяток, двадцятко, пожертвуваних людьми, для дуже багатьох з яких це далеко не "зайва ко-

пійка." Вони просто хотіли допомогти землякам в Україні у цей скрутний для них час і розпрощалися зі своїми запрацьованими п'ятками, двадцятками й сотками: купили їм біохемічний аналізатор. Один аналізатор для одного шпиталю!

А тепер нас атакують спеці роздрібною торгівлі серіями кольорових каталогів, блисками телевізійних реклам і естетично удекорованими вітринами. Мета цієї атаки — примусити нас розставити гори пакунків під ялинками.

Але у нас свій порядок денний. Ми можемо вирішити збудувати менші гори під ялинками, замінивши деякі пакунки ковертами. А в ковертах короткі нотатки: "Дорога Оксанко! Ти сподівалася дістати на Різдво італійського типу кофейник, який дуже потрібний Тобі в гуртожитку. Ти заслужила собі на нього добрими поступами в науці. Але цього року Україні дуже потрібна матеріальна допомога, тому ми вислали 69.95 дол. (ціна кофейника) плюс 4.20 дол. (місцевий податок) на фонд Союзу Українок Америки. Ти зрозумієш наше рішення. Твої батьки".

Або "Марусю! Я плянував купити Тобі на Різдво якийсь порядний компактний диск. І не купив. За те 20 доларів передав до маминого Відділу СУА на допомогу Україні".

Подібні нотатки під ялинку можна б написати про некуплені шалики з кашміру, парфуми, краватки, сорочки й інші конечні до щастя вироби американської й іноземної індустрії. І згодом СУА матиме нову пристойну суму на якийсь влучний дарунок для лікарні чи школи, чи організації в Україні.

Само собою, такий підхід до передріздвяних закупів ні в якому разі не розвеселить затурбованих торговців, але вони ледве чи помітять його. Тим часом для України це матиме не тільки гуманітарне, але й політичне значення. Д-р Сергій Конев, політичний діяч і лікар у Дніпродзержинську розповідав, що його метою є обладнати порядну приватну лікарню і порядну приватну школу в його місті щоб таким чином переконати задурманене населення в тому, що демократична влада краще опікується людьми, ніж комуністична. Ми можемо допомогти в цьому напрямі і ми вже чимало цього зробили.

Україна не потребуватиме допомоги протягом довгого часу. Це багата країна з талановитими, винахідливими людьми. Через п'ять років нормального існування вона повинна сама купувати, що їй потрібне і продавати свої продукти по цілому світі. Але тепер їй треба дати трохи кисню, обвинувити гіпсом зломану кістку. Для цього потрібно: замість пакунка — коверт.

Р.Л. Хомяк

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ, ОПІКУН УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА

*Митрополит Андрей. Підлюте, 1935 р. Фото
Ярослава Коваля.
Metropolitan Andrej. Pidliute, 1935. Photo: Yaroslav Koval.*

Із благородного і величного життя та багатогранної діяльності духового Архипастиря українців-католиків, Великого Митрополита Кир Андрея Шептицького, нащадка українського боярського роду (29.7 1865 — 1.11.1944), вибираю тільки частину з його численних діл, присвячених церквам, шкільництву, сиротинцям, шпиталям, домам для вбогих і старців, музеям, мистецтву, науці, семінаріям, бібліотекам тощо, — саме шкільництву. Бо праця нашого Владика була такою всебічною, що не було ніякої важливої ділянки, не тільки церковного, але й народного життя, де Митрополит Андрей не брав би чинної участі.

Ставши станіславівським єпископом у 1899 р., а рік пізніше архієпископом і львівським митрополитом, Кир Андрей, як добрий Пастир звернув м.і. бачну увагу на шкільництво і виховання молоді в усіх ступенях і категоріях виховної системи. Він розгорнув свою опіку над початковими, середніми й високими, приватними і державними школами. Але й високі школи лежали йому на серці. Був Він щедрим добродієм і симпатиком Українського Тайного Університету у Львові (1920-26). Коли польська влада

відмовила вступу нашій молоді до високих шкіл у Львові, Митрополит заснував богословські студії для нашої молоді в рамках Духовної Семінарії при вул. Коперника ч. 36 і доручив станіславівському і перемиському єпископам оснувати такі самі богословські семінарії. Згодом оснував у Львові Богословську Академію, з початком 1920-их рр. Мистецьку школу під орудою Олекси Новаківського. "Прогресіта", "Рідна Школа", "Наукове Товариство ім. Шевченка", а спеціально оснований Митрополитом "Національний Музей", також і "Народна Лічниця" завдячували йому щедрю моральну й матеріальну допомогу. Опікувався сиротинцями й бурсами та інтернатами для молоді, головно вбогої селянської, щоб не жила — тинялася по приватних, часто невідповідних станціях. Добро й майбутне молоді було його журбою, цікавився нею, допомагав тим, хто потребував, був навіть на шкільних імпрезах, на всіх майже сокільсько-спортових і рідношкільних здвигах на площі Сокола Батька. Тоді молодь незвичайно раділа появою улюбленого Митрополита, горнулася до нього, подібно як і сироти, що їх часто

закликав до себе Митрополит разом із опікунками. Він випитував їх про їхнє життя, їх настрої, потреби. Завжди допомагав їм, втирав із їхніх облич сирітські сльози.

В 1933 році за благословенням Митрополита влаштовано у Львові здвиг "Українська Молодь Христові" під проводом Преосвященного Єпископа Кир Івана Бучка. Близько 100 тисяч молоді з'їхалося до Львова з усіх сторін Галичини. Наш Архиєрей передав найдорожчий скарб українського народу, нашу молодь на Службу Христові-Цареві. Відбираючи цілоденну дефіляду тисячів молоді, благословив її на важкий, відповідальний шлях життя.

Як добрий і люблячий батько, поблажливий для своїх дітей, так Митрополит був вибагливий до нашої ідейної молоді. Вона тишилася особливою любов'ю у свого Покровителя. Він підтримував її щедро, здібніших вислав на свій кошт на студії закордон. Та коли виникала потреба, то по-батьківськи остерігав і погамовував. Митрополит повчав: "Не зривом одної хвилини, але безупинним трудом і многими жертвами аж до крові і смерті багатьох поколінь підноситься нарід". І молодь розуміла свого Пастиря, Він був для неї найвищим авторитетом.

Особливою опікою огорнув Митрополит Андрей середні школи, віддані під провід Сестер Василіянок. Коли у Львові існували дві державні гімназії, де вчилися хлопці, і вчительська семінарія, в якій приготувалися до вчительського звання хлопці й дівчата. Митрополит заснував у 1906 році жіночу гімназію, а згодом і семінарію, для якої раніше засновано народню школу вправ, де вчилися в більшості діти з сиротинця. Він подбав про добрий духовний і педагогічний провід і для гімназії і семінарії. Постійно цікавився станом і методами навчання й виховання та поступами учениць, з якими, як із дітьми народних шкіл, був у постійному контакті. Часто бував у цих школах та заведеннях, головню під час матури. Прикликав до себе молодь, з якою проводив розмови, довідувався про її поступи в школі, про її "болі та жалі", повчав її, радив і підпомагав і морально, і матеріально.

Коли в 1939 році большевицька влада зліквідувала василіянські школи, як релігійні виховні інституції, то молодь майже в цілості залишилася в гімназії СС Василіянок при вул. Длугоша 17А, т.зв. середній школі. Та учениці не позбулися своїх релігійних і національних почувань. Навпаки держалися своїх переконань, вивчаючи предмети, хоч подавані в нерелігійному дусі. Тому вони були в постійному контакті з своїм Покровителем. Делеговані учениці стало відвідували Митрополита, подавали Йому точні звідомлення про події в школі. Митрополит давав відповідні інструкції, назначив для них катехита, о. Івана Ждана, який відбував із ученицями науку релігії в будинку біля Волоської церкви.

Від першого року існування гімназії і семінарії СС Василіянок учениці цих шкіл, як згодом і Малої Семінарії влаштовували в дні св. Андрея в своїх

Свято "Українська молодь Христові". Львів 1933 р. фото Ярослав Коваля.

A celebration of "Ukrainian Youth for Christ". Lviv 1933. Photo Jaroslav Koval.

школах святочні концерти, дбайливо приготовані молоддю під проводом ігуменату, дирекції і вчителів. Цим віддавали вони поклін і вислови вдячності Великому Покровителеві, виявляли глибоку пошану Тому, що весь вік свій і весь труд віддав для добра свого народу. Достойний Покровитель завжди приходив на концерти, молодь і виховники вітали Його ентузіастично, вшановували промовами, декламаціями і співами.

З великим сумом відбувся в 1931 р. концерт на честь Покровителя, перший раз без Його присутності, коли важка недуга суглобів прикувала Митрополита до крісла і ложа. Концерти від того року не збуджували такої радості як раніше. Не було між молоддю Того, хто опікувався нею, думав про неї, радів її радощами, співчував її болям і смуткам. Від того часу кожного року директор заведення, кілька вчителів і учениць ходили на святоюрську гору скласти поклін Владиці від цілої школи. З Малої Семінарії ходили всі учні з ректором, директором і вчительським збором.

Опіка Великого Митрополита над школами, зокрема василіянськими, і Малими семінаріями проявля-

лася також у великій матеріальній допомозі не тільки поодиноким ученицям та учням, але також і укладам та власникам шкіл. Саме для гімназії давав Він спершу приміщення в монастирських будинках при вул. Длугоша 17 і Зиблікевича.

В 1927 р. викінчено будову будинку для гімназії при вул. Длугоша 17а, вивінувано в модерні шкільні устаткування і кабінети, крім того для сестер учительок збудовано келійні мешкання на третьому поверсі. Будинок при Длугоша 17 розбудовано для потреб середньої фахової школи, переіменовано в 1934 р. на кравецьку гімназію. Для монастиря ім. св. Мокрини Митрополит закупив у 1912 р. величавий будинок при вул. Потоцького 95, за суму 539000 к., від Академічної Гімназії, призначений на бурсу Академічної Гімназії, яка не була спроможна сплатити цей будинок. Тут при монастирі приміщено сиротинець, початкову школу (вправ) і вчительську семінарію. Щедрою рукою Митрополит дарував у 1909 р. обширну площу, 400 квадрат. сажнів, суміжну з подвір'ям, для бурси УПТ, яку саме будували. Так підвищилася вартість цієї реальності. З нагоди посвячення бурси дарував Митрополит готівкою 5000 корон.

Підпомагав фінансово Митрополит крім названих установ також інтернати — приюти для сиріт і дитячих садків. Малі семінарії у Львові та Рогатині, бурсу для молоді під проводом оо. Студитів, хлоп'ячу бурсу при вул. Ходоровського у Львові.

Народня школа, приміщена в забудуваннях св. Юра і при вул. Круп'ярській на Личакові і народня школа ім. Б. Грінченка, фахова реміснична школа при вул. Городецький і дівоча кравецька школа "Труд" — всі втішалися батьківською опікою Митрополита Андрея.

На зразок західноєвропейських католицьких інтернатів-бурс, оснував Митрополит інтернат для гімназійної молоді "Малу Семінарію". Спершу приміщалася вона при вул. Петра Скарги під проводом о. д-ра Івана Бучка, пізнішого єпископа й архипастира скитальців (після II світової війни). Згодом перенесено її на вул. Сикстуську 39а й віддано під управу українізованому голляндцеві о. Якову Перрідонові, згодом генеральному вікарієві для Бельгії та Голляндії. Коли в 1930 р. в наслідок пацифікації в східній Галичині зліквідовано тернопільську українську державну гімназію і розв'язано 7 і 8 класи в кількох інших гімназіях, Митрополит Андрей доручив заснувати спершу матуральні курси для 7 і 8 клас, а від 1932 р. повну клясичну гімназію, в якій навчалася близько 300 учнів не тільки греко-католиків з Галичини та українців із югославської Бачки, але також і православних дітей із Волині та еміграції, осілих на корінних землях Польщі. Того ж року засновано також Малу Семінарію з гімназією в Рогатині.

Митрополит Андрей подбав і про спеціальну духову опіку над нашою молоддю. Він поручив її під Покров Пресвятої Богородиці і день Св. Покрови (14.Х.) установив шкільним святом. Це свято молодь обходила урочисто, заносючи щирі молитви за здоров'я і многи літа свого Покровителя Великого Митрополита.

Минає 47 років, коли Великий Митрополит з волі Божої залишив нас назавжди. Митрополит Андрей був символом наших змагань до волі, до правди і справедливості. Боже Провидіння в роках лихоліть, воєн і переслідувань призначило Митрополита на провідника церковного і всенародного життя. Він своїм віщим духом передбачував не одну грядучу подію, і, як добрий Пастир, як рідний батько відповідно готував нас до цього. Його опіка над шкільництвом була саме однією ділянкою підготовки до майбутнього, яке, за Його словами, принесе переслідування нашого народу й Церкви, а після того і величне відродження.

Всі виховні установи, що втішалися Його благородною опікою, всі вихованки й виховники цих установ, пройняті Його ідеями, йдуть за Його заповідями, стараються сповняти їх бодай частинно, відповідно до своїх сил і спроможностей. Хто один раз зазнав ласки Великого Добродія Митрополита, той ніколи не забуде Його навчань і величних діл, спрямованих на добро свого Народу й Церкви. Дух могутній Митрополита Андрея присвічує нам на темних роздоріжжях життя, немов біблійний вогненний стовп. Могутній дух Митрополита веде нас до кращого майбуття. Але вимагає від нас праці і посвяти для нашої Церкви й народу на шляху до осягнення свободи й суверенності.

ЛІТЕРАТУРА ПРЕДМЕТУ

Царський в'язень, 1914-1917. Львів, 1918. Накладом Комітету "Живого Пам'ятника", 195 стор. (о. Василь Лициняк).

Д-р Степан Баран: Митрополит Андрей Шептицький. Життя і діяльність. Мюнхен, 1947. Українське видавничче товариство "Вернигора", 149 стор.

Д-р Саломія Цьорох, монахиня Василіянка: Погляд на історію та виховну діяльність монахинь Василіянок. Друге видання. Рим, 1964. Бібліотека наукових і популярних творів монахинь Василіянок, т. III, 256 стор.

Лев Ясінчук: 50 літ Рідної Школи 1881-1931. Львів, 1932. Накладом товариства "Рідна Школа", 271 стор.

Д-р Василь Лев: Митрополит Андрей Шептицький і львівське шкільництво. "Логос", т. VI, кн. 2, стор. 159-164. Йорктон. Саскатун.

"Пропам'ятна книга гімназії сестер Василіянок у Львові". Нью-Йорк, 1980. (Український Архів, т. XXII).

БЛ. П. ВІРА СВЕНЦІЦЬКА (28.VIII.1913 — 21.V.1991)

Моя сестра Віра Свенціцька була на нашому галицькому горизонті особливою і рідкісною людиною. Вона жила інтенсивним духовним життям, що почало проявлятися вже в ранньому дитинстві. Це було, мабуть, наслідком природного нахилу і загальної атмосфери, яка тоді панувала. Визвольна боротьба українського народу проти царського самодержавства застала п'ятилітню дівчинку і наших батьків у Києві. Батька заарештувала царська влада у 1915 році і вивезла до Києва, де він перебував разом з іншими громадянами Львова (Іларієм Бачинським, Михайлом Коцюбою і ін.) як військовий закладник. Віра була "свідком" проголошення Другого Універсалу на Софійській площі, сидячи на плечах батька. При цьому витягнула з його кишені хусточку і махала нею, як це робили дорослі.

Переїзд до Львова в лютому 1918 р. зв'язаний також з історичними подіями — боротьбою УГА з західними сусідами і проголошенням ЗУНР.

Ці важливі історичні моменти не могли не вплинути на вразливу дитячу душу і не пробудити зацікавлення до історії і долі українського народу.

Віра любила провадити серйозні розмови з дорослими і завдавати їм різні запитання. Дев'ятилітньою дівчинкою призналася дідові Семенові Свенціцькому, який був народним сільським вчителем, що хоче бути Жанною д'Арк. Дідусь був дуже зворушений і вирішив, чуючи такі слова з уст дитини, що він може спокійно відійти у вічність. Він був глибоко віруючою людиною і основним його моральним законом було: "Люби ближнього свого як себе самого" і "Не роби нікому того, що тобі немиле". Дідусь намагався переконати внучку, щоб поступала в житті згідно з цими засадами християнства. Але маленька Віра мала свою незалежну думку і рішуче заявила, що не може любити ворогів. Дідусь на це відповів, що навіть від ворогів можна багато чого навчитися...

Після пробудження героїчних мрій в дитячій психіці наступив період заглиблення в релігійно-містичні почування в ранній молодості. Згодом щораз більше зростає інтерес до науки і потяг до мистецтва. Вона вчиться навіть в Івана Старчука, учня Олексі Новаківського, рисувати і малювати, копіювати акварельною і темперною технікою ікони. Але переконавшись, що не має відповідного художнього таланту, постановляє, за порадою мами, вивчати історію мистецтва, щоб стати мистецтвознавцем. Любов до мистецтва Віра одідичила по батькові, а він по лінії своєї мами, яка походила з роду Кучинських. В цьому роді, який виводився з Буська, появлялися в різних

*Віра Свенціцька з матір'ю Анісією Свенціцькою в Підлютому. 1935 р. Фото Ярослава Коваля.
Vira Svetsitska with her mother in Pidlutyj. 1935. Photo: Jaroslav Koval.*

поколіннях мистецькі здібності, переважно в його представниках жіночого роду. А любов до старинних пам'яток культури має, з одного боку, те саме походження, а з другого — вона до деякої міри пов'язана з професією діда з маминої сторони, який був московським антикварем-старовіром і розумівся на стародавніх пам'ятках культури, пристрасно їх збирав і любувався ними. Для деяких його нащадків характерне зацікавлення стародавнім мистецтвом і до них належала також наша мама Анісія. Очевидно, що постійний зв'язок з раннього дитинства з Національним музеєм, організатором і директором якого від 1905 р. був батько, розвивав це вроджене зацікавлення.

Рівночасно захоплюється спортом, бере участь у легкоатлетичних змаганнях та різних групових іграх. Будучи ученицею гімназії Сестер Василіянок у Львові, належала також до Пласту. Літо проводила у молодіжному таборі на "Соколі" та у водному над Дністром, а згодом, вже студенткою, у гірських мандрівках по Гуцульщині, Бойківщині та Лемківщині. Спорт і Пласт були доброю школою характеру, вони вчили витривалості, перемагати труднощі, знаходити

вихід у складних ситуаціях, колегіяльності і гуманності. Кожного дня треба було зробити якесь добре діло, хай воно буде може непомітним, наприклад, підняти лушпинку з яблука на тротуарі, бо хтось може її не побачити, поховзнутися і зламати ногу. Це є якраз приклад, як на малому можна побудувати щось велике.

Як старша сестра, Віра мала на нас, молодших дітей (була ще наймолодша сестра Ксеня, яка померла шестилітньою дівчинкою), великий вплив і ми завжди погоджувалися з її думкою. Коли одного разу батько влаштував родинну раду, щоб ми вирішили, до якої національності хочемо належати, бо наша мама не була українкою, то ми енергійно заявили, що будемо українками, бо Віра є українкою.

Кажуть, що діти найкраще виховують дітей. В нашому випадку це дійсно справджувалося. Коли ми давали сестрі "Пластове слово", хоч пластунами не були, то обов'язково дотримували обіцянки. Часом Віра давала нам малі "нагороди", наприклад, "віконце" чоколяди, яку вона дістала в подарунку, але сама не їла, хоч любила солодощі, бо в цей спосіб розвивала силу волі. Ми тоді зобов'язувалися щось виконати, або чогось не робити. Батько дивувався, що я стала регулярно вправляти на скрипці, хоч всі нагадування з боку батька і мами були безуспішні. Батько постановив тоді застосовувати подібні методи у вихованні дітей.

Силу волі Віра виробляла в собі також в той спосіб, що у певні дні не їла нічого, очевидно тримала це в таємниці перед батьками, які не дозволили б це робити з уваги на шкідливість недоїдання для молодого організму, що знаходиться у стадії розвитку.

Літній відпочинок наша родина проводила в селі. Сім років підряд, починаючи з того часу, коли Вірі було 13 років, ми їздили в Улицько Зарубане коло Рави-Руської. Батько хотів, щоб ми пізнали не легке, сповнене постійної праці життя селян, а також їх звичаї і традиції. Віра дуже скоро почала цікавитися народними піснями, весільними та обжинковими звичаями, які вона записувала. Робила також знімки жінок, які дотримувалися ще стародавніх звичаїв в одязі і носили білі полотняні свитки. Тоді вже стали проникати в це село різні "моди", які нагадували в окремих деталях міський одяг.

Студії на кафедрі історії мистецтва у професора Подляха у Львівському університеті дали їй можливість систематично працювати над проблемами світового мистецтва, розширювати і поглиблювати знання в цьому напрямку. Рівночасно договірною працею практиканта в Національному музеї у Львові, знайомство з українським мистецтвом, зокрема середньовічним іконописом, виїзди у сільські місцевості зі Софією Парашуковою для реставрації іконостасів, зв'язує її назавжди з українським мистецтвом, яке

стає для неї невичерпним джерелом подиву, пошуків і досліджень.

Віра захоплюється не тільки мистецтвом, але й українською і світовою літературою, класичною симфонічною музикою та українською народною піснею. Особливо близька їй мужня творчість Лесі Українки. Вона навіть організовує і очолює студентський гурток ім. Лесі Українки, який вивчає творчість поетеси. Першими книжками, які вона купила за зароблені гроші, були твори Лесі Українки.

Радісною подією в її житті була подорож з батьком до Італії в 1936 р., де вони захоплювалися античними і ренесансними пам'ятками культури в Римі, Флоренції та Венеції. В Римі відбувався тоді V Візантиністичний конгрес, на якому наш батько Іларіон Свенціцький виступив з доповіддю. Після конгресу відвідали Василіянський монастир у Грота-Феррата, недалеко від Риму. На поворотній дорозі до Львова зупинилися у Відні і оглянули музеї та архітектуру міста, особливо захоплювалися готичним собором св. Стефана. Віра мріяла тоді подорожувати у різні європейські країни, щоб пізнати їх мистецтво, але війна та повоєнні події не дали їй можливості здійснити ці плани.

Суспільної і громадської діяльності вона в той час не залишала і гостро реагувала на тодішні події. Вона належала до Союзу Українок, "Просвіти", а в 1939 році, після появи її першої книжки "Різьблені ручні хрести" (1939), стала членом Наукового товариства ім. Шевченка.

Приблизно у 1938 році, коли Віра вже була абсолютною, тобто здала всі університетські іспити, проф. Подляха запропонував, не зважаючи на її безкомпромісовий характер, посаду асистента на кафедрі історії мистецтва, але вона не погодилася, бо, з однієї сторони, не хотіла покинути роботу в Національному музеї, яка була для неї справою суспільного обов'язку та джерелом радості, захоплення і надхнення, а з другої, — вона здавала собі справу, що за цей привілей треба заплатити. Віра спостерігала це на прикладі старших товаришів, які намагалися не афішувати свого українського походження. Проте сестра навіть не згадувала батькові про цю пропозицію професора. Вона знала, що батько дуже високо цінив працю у довоєнному університеті, бо вона давала можливість всесторонньо розвиватися по професійній лінії. Магістерський ступінь вона отримала восени 1939 р. після відповідних екзаменів в усній і письмовій формі та на підставі друкованої праці "Різьблені ручні хрести".

За часів німецької окупації продовжувала працювати в Національному музеї, але рівночасно виконувала і суспільну роботу: опікувалася сиротами та покинутими дітьми (у зв'язку з воєнними подіями) в дитячому будинку на Погулянці. Віра дуже любила дітей і вміла до них промовляти. Вона організувала

при допомозі преси збірку подарунків для цих бездомних дітей. Багато наших жінок опікувалися додатково окремими дітьми різних національностей, були їхніми "мамами" і брали їх час від часу додому. Віра також мала свою підопічну — шестирічну Ріту, яку мама білоруска віднайшла після закінчення війни і забрала з дитячого будинку.

У 1943 чи 1944 році Митрополит Андрей Шептицький запросив нашого батька до себе і запропонував, щоб Віра виїхала до Швейцарії, де вона мала працювати у музеї. Проте Віра рішуче відмовилася, бо не уявляла собі праці поза межами Національного музею, справжньої скарбниці української культури.

Післявоєнний період має 8-річну перерву. Повернувшись у 1956 р. зі сибірських таборів, Віра застала батька важко хворим. Кілька місяців пізніше він помер. Віра мріяла повернутися на працю до рідного музею, в якому вона після війни виконувала обов'язки завідуючої фондами. У грудні 1956 р. її прийняли на роботу молодшим науковим працівником при відділі мистецтва дорадянського періоду, тобто періоду від найдавніших часів до 1917 р. (а в Галичині до 1939 р.). Художниця Олена Кульчицька була готова відступити Вірі свою посаду наукового співробітника в етнографічному музеї, який є філіялом Інституту мистецтвознавства, фолклору та етнографії у Києві. Хоч умови праці в цьому музеї були набагато кращими, ніж у Львівському музеї українського мистецтва і була можливість працювати науково, Віра не прийняла цієї пропозиції, бо вважала, що всесторонньою скарбницею української культури є саме Львівський музей українського мистецтва (Національний музей у Львові) і йому треба віддати всі сили.

У відділі дорадянського періоду і пізніше, після відокремлення відділу мистецтва XIX ст., у відділі стародавнього українського мистецтва Віра працювала аж до смерті — 21 травня 1991 року, спочатку як молодший, згодом як старший науковий працівник, деякий час у 1967 р. очолювала відділ народного мистецтва, а після захисту кандидатської дисертації в 1965 р. на тему "Іван Руткович — маляр жовківський та розвиток реалізму в українському живописі XVII століття", яку, до речі, опоненти оцінили як докторську (акад. Лазарев, акад. Касіян і проф. Платон Білецький) та появи монографії "Іван Руткович і становлення реалізму в українському малярстві XVII ст." (1966), як завідуюча відділом.

Для цього періоду знаменним є те, що Віра усім своїм еством віддається музейній справі, справі охорони пам'яток українського мистецтва, працюючи рівночасно в позаробочий час до пізньої ночі над питаннями українського середньовічного живопису, його загадками та проблемами. Її цікавлять перш за все ікони, але вона також приділяє багато уваги народній гравюрі, т. зв. "лубку", народній різьбі,

кераміці, малюванню на склі, деяким художниками XIX-XX століття (О. Кульчицька, Іван Труш, О. Новаківський), а також справі реставрації ікон, яку вона вважала надзвичайно важливою.

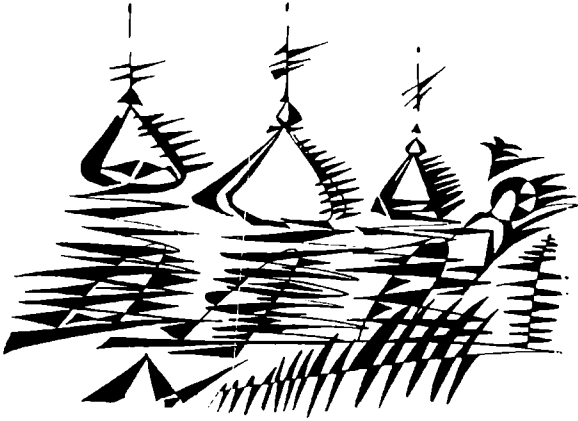
Віра також займалася організацією експедицій у різні села Гуцульщини, Бойківщини, Закарпаття, Поділля та в інші райони Західньої України для збирання пам'яток культури.

Як член Спілки художників України (відділ мистецтвознавства), Віра брала активну участь у житті Львівського відділення Спілки.

Трактуючи питання, зв'язані з розвитком української культури, комплексно, вона нав'язує контакти з окремими працівниками Інституту суспільних наук, Львівської консерваторії, бібліотеки іноземних мов, реставраційних майстерень, та архітекторами і художниками Львова, притягаючи їх до участі в музейних конференціях, зв'язаних з ювілейними датами в житті Національного музею, окремих художників XIX-XX століть та читанням Іларіона Свенціцького, на яких також сама виступала з доповідями.

Як завідуюча відділом, Віра дбала про гідне відзначення круглих роковин художників XIX-XX ст. влаштуванням відповідних виставок (Теофіля Копистинського, Луки Долинського, Тита Романчука, Івана Северина, Модеста Сосенка, Миколи Федюка, Івана Труша, Олексія Новаківського, Олени Кульчицької та ін.). Особливої уваги заслуговують епохальні виставки, присвячені 75-літтю відкриття постійної експозиції Національного музею, а саме "Малювання на склі" (1988), а також виставка "Крізь віки і тисячоліття" (1988), якою відзначено рівночасно 100-ліття Археологічно-бібліографічної виставки Ставропігійського інституту, організованої у Львові заходами істориків Ісидора Шараневича та Антона Петрушевича, а також 1000-ліття Хрещення Руси-України. Остання виставка була відносно скромною у зв'язку з браком місця, проте величавою за мистецькою вагомістю творів, що на ній експонувалися (ікони, тканини, рукописи, стародруки, скульптура, декоративна різьба). У грудні 1990 р. з нагоди 125-річчя основника Національного музею Митрополита Андрея Шептицького та 85-ліття музею вона організувала виставку, яка віддзеркалювала патріотичний вклад Митрополита Андрея і його предків у розвиток української культури, а також сам розвиток Національного музею в ділянці збиральницької роботи та наукового опрацювання збірок.

Рівночасно брала участь у різних позамузейних конференціях республіканського, всесоюзного і міжнародного значення у Львові, Москві, Ленінграді, Вільнюсі, Острозі, Новгороді і Белграді, виступаючи з доповідями про українське середньовічне мистецтво. Виступи на таких конференціях давали їй можливість публікувати свої матеріали. Крім цього вона не раз проводила свої відпустки, працюючи у бі-

ЯК НАСТАНЕ НІЧ...

Як настане ніч Різдвяна,
Не тужить —
Ще живе земля кохана,
Ще стоїть!

Ще народиться в Карпатах
Божий Син —
Відбудуєм рідну хату
Із руїн.

І у Києві й у Львові
До ладу є
Заспіваймо Христові
Коляду.

бліотеках і вивчаючи пам'ятки середньовічного мистецтва, в музеях Києва, Москви, Ленінграду, Новгороду. Двічі виїжджала під час своєї відпустки до Польщі (1969) та Болгарії (1970) і вивчала пам'ятки українського середньовічного мистецтва (тобто ікони) в Польщі та болгарського в Болгарії.

Після смерті Олени Кульчицької у 1967 р. організувала в її помешканні меморіальний музей Олени Кульчицької і влаштовувала кожного року в її день народження наукову конференцію протягом багатьох років, коли цей Музей був підпорядкований відділові дорадянського мистецтва.

На окрему увагу заслуговує її редакторська діяльність. Завдяки її ініціативі та проведенню редакторської роботи вийшов збірник, присвячений художникові Іванові Трушеві, який містить критичні та аналітичні статті про мистця, а також спомини сучасників та родини.

Вона збирала також матеріали до сторіччя Олексія Новаківського та Олени Кульчицької, але у зв'язку з труднощами видання передала зібране у відділ мистецтва XIX-XX ст. Окрема заслуга належить їй за проведення редакції та написання вступної статті до роботи Михайла Драгана "Українська декоративна різьба XVI-XVIII ст." (Київ: "Наукова думка", 1970).

У своїй музейній діяльності почувала себе тісно зв'язаною з колективом працівників, намагаючись пробудити в окремих з них потребу творчого шукання і праці над собою. Адже робочий час треба використовувати для праці, бо він ніколи не повернеться. Вона як дитина раділа, коли бачила творчу іскру у своїх молодих колегах, намагалася підтримати їх, зацікавити, маючи надію, що ця іскра запалає колись яскравим полум'ям. Вона хотіла вірити, що вони зуміють підпорядкувати життєві справи та особисті амбіції загальним суспільним потребам, зв'язаним з Національним музеєм та його неоціненними скарбами.

Незважаючи на те, що не раз мала підстави бути

ображеною, забувала про свої особисті кривди та переживання, коли йшлося про вирішення якогось важливого музейного питання і немов не пам'ятала про недавні непорозуміння. Я дивувалася і приписувала таку її поставу незрозумілій для мене добрودушності, але основною причиною такої її поведінки було те, що загальну справу вона ставила вище і все інше їй підпорядковувала.

Як член музейного колективу працівників-"чорноробів", до категорії яких зараховувала і себе, бо під час робочого часу не мала можливості працювати науково, вважала за необхідне принципово відстоювати право музейних працівників на першу публікацію, якщо вони досліджують якесь мистецтвознавче питання, зв'язане з експонатами своєї установи, тобто Національного музею. Таке право застерігали собі також столичні музеї Москви і Ленінграду, які не мали статусу наукової інституції. В цей спосіб вони проявляли пошану до своїх власних працівників.

Мрією Віри-музейника було: дожити до часу, коли збірки ікон будуть перенесені з Вірменського собору у приміщення передвоєнного Промислового музею біля оперного театру.

Як дослідник українського стародавнього мистецтва, бажала написати науковий каталог ікон XIV-XVI ст., над яким працювала вже багато років, маючи в голові цілу систему. Окремі погляди, систематика явищ, зв'язаних з українськими іконами того часу, вона вже висловила в багатьох статтях, які вважала підготовчими віхами до наукового каталогу. Але різні актуальні біжучі справи, яким необхідно було приділити час і увагу, не дозволили їй це здійснити.

Хай наступні сміливі, мужні, компетентні і принципові ентузіясти музейної справи та дослідники українського середньовічного мистецтва продовжать ці справи до переможного кінця.

Львів, липень-серпень 1991 р.

ЗАБУТА

КОРОЛЕВА

Рис. П. Мрачковської.
Drawing by P. Mrachkovskiy.

У пантеоні української літератури двадцятого століття без сумніву на почесне місце заслуговує українська письменниця неукраїнського походження Наталена Королева. На жаль, її надзвичайно цікавий життєвий шлях як і літературна творчість, досі недостатньо досліджені та мало відомі ширшим колам читачів. Тому у 25-ліття смерті письменниці доцільно познайомитися з тією небуденною постаттю.

Спираючись на наявні джерела, зразу натрапляємо на деяку розбіжність основних даних з життя Наталени Королевої. Так, наприклад, якщо деякі з них подають Волинь як місце її народження, то інші переконливо доказують, що народилася вона в Іспанії.

Батько, Адріан Юрій Дунін-Борковський, польський граф з Чернігівщини, походив з давнього роду, предки якого примандрували в Україну з Данії (тому прізвище "Дунін", себто дунського походження) ще за варягів. Батько Адріяна Адам Дунін-Борковський загинув у польському повстанні проти Росії 1863 року (у Львові в міжвоєнних часах була вулиця Дунін-Борковських). Граф Адріан Юрій був людиною високоосвіченою, займався археологією й ентомологією, багато подорожував, був членом Французької Академії Наук. Одружений був з Марією Клярою де Кастро Лячерда, еспанкою знатного шляхетського роду, з якою познайомився у Біярріці на французькій Рів'єрі. Молода пара проживала в Іспанії, де в замку Сан Педро де Карденія 3 березня 1888 року народилася Кармен-Альфонса-Фернанда-Естрелля-Наталена, майбутня наша письменниця.

Життя дитини почалося трагедією: мати померла кілька годин після народження донечки. Граф Адріан зразу повернувся в Україну, де малою Наталеною зайнялася бабуня Теофіля, його мати, з литовського роду Домонтовичів, власниця маєтку Борки Великі біля Луцька на Волині. Тут під дбайливим оком бабуні з її непорушними принципами минуло п'ять початкових та вирішальних у формуванні характеру

й національної свідомості років життя малої Наталени. Невідлучною товаришкою була Маруся, сирота, яку взяли на виховання до палацу та яку так сердечно-тепло згадує письменниця у своїй біографічній повісті "Без коріння".

Пані Теофіля померла, коли Наталені сповнилося п'ять років; дядько Євгеній забрав дитину назад в Іспанію. Дядько Євгеній, брат покійної мами Наталени, старшина королівської гвардії, а опісля священник-місіонер, відіграв важливу роль у житті дитини. В Іспанії, дівчинка була то в одній, то в другій тітці, а коли доросла до шкільного віку, віддали її на науку до школи сестер Нотр Дам у французьких Піренеях, де пробула майже дванадцять років. Відтак продовжувала навчання в інших закладах Франції, Іспанії та Італії, здобуваючи багатогранну освіту еспанською, французькою й італійською мовами з добрим знанням латини, на якій всі вони побудовані. Згодом вивчила також арабську мову.

В тому часі батько одружився вдруге, тим разом з жінкою чеського (за деякими джерелами — польського) походження, графинєю Людмилою Лось. Поселившись у Києві 1904 року, спровадили до себе Наталену. Вона зразу поступила на дворічне навчання у Київський інститут для шляхетних панночок. Музику, зокрема фортепіано, вивчала у Миколи Лисенка. Ці роки також змальовані у творі "Без коріння".

Батьки задумували видати доньку заміж згідно зі станом походження, про що вона й чути не хотіла. Її манила наука: поспішно спакувала клунки й подалася в Петербург здобувати вищу освіту. За слідами батька поступила на студії археології і закінчила їх докторатом; вивчала египтологію, рівночасно присвячуючи час малярству в Петербурзькій Академії Мистецтв, яку закінчила ступенем "вільного художника". Тоді озвався ще один талан — драматичне мистецтво. З успіхом закінчила драматичні

курси, а відтак виступала в Михайлівському театрі столиці.

Очевидно, така самостійність молодій жінці йшла всупереч всяким засадам поведінки шляхетських верств суспільства та довела до цілковитого розриву з родиною. Єдиний дядько Євгеній залишився вірним союзником. Та недовго довелося втішатися акторською кар'єрою. З огляду на слабе здоров'я лікарі звелили припинити виступи на сцені. Та понад усе її особисте життя сколихнуло знайомство, а вслід за ним любов до офіцера царської армії, перського князя Іскандера з роду Ахемідів (деякі джерела не згадують про цей інцидент в житті Наталени Королевої). Все ж таки до подружжя в цей момент не дійшло з огляду на сильні переконання молодій Наталени про релігійну несумісність, і вона вирішила переїхати знову в Іспанію. В Севільї зустріла короля Альфонса XIII, товариша дитячих літ, коли жила в Мадриді у своєї тітки, дами двору, донни Касильди де Медінаселі. Відновлена приязнь з молодим королем не викликала прихильного наставлення з боку офіційних чинників двору, і на бажання королеви Наталена була примушена покинути Іспанію.

Найближчі роки провела в далеких подорожах, вивченні старинної історії Сходу, єгиптології, а з групою французьких вчених археологів була присутня на розкопках Помпеї. В цей же час почала систематично дописувати до французьких літературних та наукових журналів під псевдонімом "Брат Іван".

Здавалося б, життя потекло спокійнішим, стабільнішим руслом, та з Києва надійшла сумна вістка про хворобу батька. Обоє з дядьком Євгенієм зразу поїхали відвідати його, але застали вже в останніх днях життя. Вслід за тим вибухла Перша світова війна. Наталена разом з дядьком вступила на службу Червоного Хреста в рядах царської армії. Випадково зустрілася знову з князем Іскандером у 1915 році. Він прийняв християнство і вони одружилися. Шість місяців пізніше трагедія вдруге навістила Наталену — смерть князя Іскандера на полі бою.

Відпровадивши тлінні останки до Персії на місце спочинку, молода вдова повернулася в Україну, де далі ще, протягом трьох років, працювала медсестрою в армії. Бойові дії пересувалися з фронтів ліній на вулиці Києва. Доводилося подавати першу допомогу раненим під густим обстрілом куль. Наталена була тричі поранена і перейшла важкий тиф. За хоробрість і відвагу була відзначена військовою медаллю.

Коли була проголошена Українська Народна Республіка у 1919 р., пішла на службу до дипломатичної місії, призначеної до Праги. За іншими джерелами, разом з мачухою записалася в ряди чеських репатріантів. Їдучи до Праги, вони затрималися в селі Красному біля Львова, начебто в маєтку рідних

мачухи. Тут мачуха несподівано захворіла і померла. Наталена вже сама опинилася в Празі, де й стала зразу на працю в дипломатичній місії республіки. І тут зустрілася з д-ром Василем Королевим-Старим, письменником та мистцем-малюром, з яким була знайома ще в Києві. Обоє знайшли багато спільного у своїх зацікавленнях, переконаннях, у життєвій філософії. Згодом одружилися та осіли в містечку Мельник недалеко Праги, де й придбали невелику хату. Д-р Королів-Старий займався літературою, працював деякий час в Українській Господарській Академії в Подєбрадах, а згодом цілком присвятився церковному малярству. В особі дружини знайшов здібну асистентку, яка підготувляла шкци постатей святих для розмальовування іконостасів.

Під впливом Василя Королева Наталена серйозно поглибила знання української мови. Це відбилося на її творах, в яких письменниця трактувала історію релігії й культури українського народу, вміло поєднує їх з історією стародавньої Греції та Сходу.

Друга світова війна завдала нового удару: навіть розлучила Наталену з найближчою їй людиною — Василем Королевим-Старим. 11 грудня 1941 р., повернувшись з чергового допиту гестапо, він несподівано помер. Овдовіла вдруге, знову осамотніла. Залишилися тільки книжки та квіти, яких залюбки доглядала.

У післявоєнні роки листувалася з деякими особами, але ближчий контакт унеможлилювали щільно закриті кордони. Ніяких фінансових засобів, навіть вдовиної пенсії не було, бо д-р Королів-Старий відмовився від чехословацького громадянства. Довелося заробляти власними силами на скромний прожиток, а це вдавалося найкраще лекціями чужих мов, які добре знала.

У малому домику на чужині біля Праги, забута всіма, відійшла у засвіти 1 липня 1966 року.

Багата літературна спадщина Наталени Королевої ще чекає дослідження, чимало її творів ніколи не були надруковані. Неначе продовжуючи традиції Лесі Українки, письменниця добирала теми для своїх творів з античного світу. Наочні у них елементи стародавньої Скитії, Руси, України. Простудіювала деякі забуті жанри та довела їх до вершин літературної досконалости, помітно історичні та релігійно-біблійні легенди. Треба відзначити її оригінальну прозу, в якій вона успішно оживила традиційний український стиль деякими течіями, питомими західно-європейській літературі. Тематично у центрі уваги письменниці знаходимо перш за все людину, її душевний світ, а вже потім її стремління за утвердженням себе у своїх ідеалах, за ідеальним спілкуванням один з одним.

Твори Наталени Королевої справді космополітичного характеру, бо вона завжди вміє пов'язати акцію оповідання, зосереджену на чужій землі із суто

українськими паралелями. "Сон тіні", повість з часів імператора Адріана, в акцію якої письменниця впровадила постаті із маловідомих тоді країв, що пізніше стали Руссю. Твір під назвою "1313", можливо, єдиний в українській літературі, дія якого відбувається у західноєвропейському середньовіччі. "Предок" — це історія життя Дона Карлоса Лячерда, одного з її прапрадідів, з часів еспанської інквізиції (перша половина XVI століття). Тут багато історичних подій з тієї епохи, в яких герой оповідання бере участь. Врешті письменниця веде його, дійсного свого предка, на Волинь, де в тому часі ставали наявними перші позначки релігійного розламу. "Quid est veritas?" ("В чому істина?") — чергова повість Наталени Королевої з улюбленою темою початків християнства. За легендою, Понтій Пилат доживав віку в Іспанії, і цю обставину використала письменниця, щоб повернутися в країну свого походження. Цей твір почав друкуватися в 1939 р. у Львові в журналі "Дзвони". Правдоподібно без відома письменниці його надрукувало повністю одне із видавництв Чикаго у 1961 р.

На початку 1940-их років авторка завершила цикл "Легенди Старокиївські", що вийшов 1942 р. в Празі

у видавництві "Пробоем". У скрутні воєнні роки, при дуже обмеженій можливості розповсюдження книжки, до українського читача твір майже не дійшов. У ньому письменниця повертається до потреби зв'язку з минулим для збереження нитки правди.

Після втрати чоловіка Наталена Королева перервала творчу літературну працю. Лише в останні роки життя знову взялася за перо, щоб начеркнути ряд спогадів та рефлексій, що невпинно насувалися на думку. І так, у 1958 р. закінчила працю над черговою автобіографічною повістю "Шляхами і стежками життя", яка досі ненадрукована. А шкода, бо багато там влучних роздумів та спостережень про непевні, тривожні роки першої половини двадцятого століття.

Вищенаведений перелік творів Наталени Королевої неповний. Та надіймося, що незабаром відродиться зацікавлення творчістю тієї виняткової в нашій літературі письменниці.

БІБЛІОГРАФІЯ

Д-р Степан Росоха: Передмова, "Легенди старокиївські". Прага, 1942.
Олександра Копач: Наталена Королева. Вінніпег, 1962.
Олекса Мишанич: Мрія і любов Наталени Королевої.

ЛИСТ З УКРАЇНИ

Шановна редакціє журналу "Наше Життя"!

Цього року ми стали читачами Вашого журналу, завдячуючи вельмишановній Ліні Басюк, яка походить з Калуша, а тепер проживає в Чикаго. Ця щедра людина надала нам можливість приєднатися до духовного життя наших сестер-українок за далеким океаном.

Ми, членки Союзу Українок міста Калуша Івано-Франківської області (колишня Станіславівська), бажаємо листуватися з Вами і надсилати для Вашого часопису наші дописи.

Наше товариство відзначило річницю свого існування. За цей час ми провели багато цікавих просвітницьких вечорів: до річниці Митрополита Андрія Шептицького, який колись відвідував Калуш, вечір творчості репресованого поета і прозаїка Віктора Рафальського, який вчителював у нашому місті, вечір до Дня матері та ін. Група жінок випікає смачні пампушки, інші вишивають, роблять хто що вміє. Але найбільше праці вклали ми в організацію виставки старовинних фотографій, яка є постійною і весь час поповнюється новими експонатами. Виставка розташована у центрі міста і на базі цього старого приміщення ми приводимо в порядок світлицю і кухню. Це тепер нас найбільше турбує і надіємося навести порядок до свята міста, яке відбудеться 25-29 вересня.

У складі нашого Союзу Українок є багато жінок різного віку, між ними є музиканти, художники: художниця гобеленів, а також батику Зоряна Онищенко, Ірина Сохацька-Онищенко та голова нашого Союзу Люба Телька — режисер.

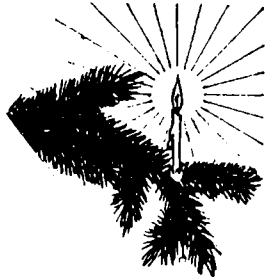
Тепер ми готуємося до конкурсу "Мода-Калуш-91". До участі в ньому запрошуємо всіх, хто вміє шити, вишивати і не є професіоналом. Перебіг свята ми Вам опишемо і вишлемо фотографії.

З Вашого часопису дізналися, що Ви збираєте матеріали про бл.п. Ольгу Дучемінську. Ця особлива індивідуальність фасцинує нашу жіночу громаду. Тим більше, що між нами є декілька жінок, які пережили з нею гіркі роки заслання. У них є багаті спомини про цю незвичайної долі жінку. На виставці висить її портрет. У цих жінок є теж поезії, написані рукою поетки.

Шлемо Вам вітання від нашого прикарпатського краю, Карпатських гір і нашого українського жіноцтва!

Якраз сьогодні прийшло Ваше вересневе число. Дуже цікаве, прекрасна графіка Дарії Наумко. Гратулюємо!

Люба Телька,
голова Відділу Союзу Українок

З нагоди Різдва Христового і Нового Року членам Головної Управи СУА, редакції журналу "Наше Життя", всім членам СУА Округу Нью Джерзі, всього найкращого бажає

**голова Округу Татяна Ріжко
і члени Управи**

Веселих свят Рождества Христового та щасливого Нового Року головній Управі СУА в Нью-Йорку, Почесним головам Лідії Бурачинській, Іванні Рожанковській, голові СУА Марії Савчак, урядничкам, Окружній Управі СУА в Дітройт (Воррен), Мічіген, голові Управи Наталії Гевко, основниці 26-го Відділу СУА, нині Почесній голові Відділу д-р Марусі Бек, Почесній голові Відділу Катерині Хом'як, управі 26-го Відділу, Вірі Гнатюк — голові, та всім союзнянкам в Дітройті й околиці, всім союзнянкам в Україні й інших країнах, де вони проживають, та всім українцям у цілому світі бажає

**Катерина Кобаса, членка 26-го Відділу СУА,
з чоловіком Стефаном**

**ЩИРО ДЯКУЮ ЗА СПІВПРАЦЮ ДИРЕКТОРОВІ "КОМП'ЮТОПРИНТ"-У МАРІЇ ДУПЛЯК
ТА ВСІМ ПРАЦІВНИКАМ.**

БАЖАЮ ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ!

**119 ВІДДІЛОВІ СУА В ЙОНКЕРСІ ТА АННІ І ВОЛОДИМИРОВІ РАКАМ, ЯКІ ПІДДЕРЖАЛИ
ЖУРНАЛ "НАШЕ ЖИТТЯ" СВОЇМ ЩЕДРИМ ДАРОМ ДЛЯ КУПІВЛІ МАШИНИ "ФАКС"**

БАЖАЮ ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

РЕДАКТОР ІРЕНА ЧАБАН

ПІДСУМОК ІХ КОНКУРСУ ФОНДУ ІМ. ЛЕСІ І ПЕТРА КОВАЛЕВИХ СУА

Жюрі ІХ науково-історичного конкурсу Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих у складі проф. Леоніда Рудницького (голова), проф. Марти Богачевської-Хом'як і д-ра Зенона Е. Когута одногосно признало нагороди за наступні праці:

— перша нагорода в сумі 2,000.00 дол.: Мирон Б. Куропась, "The Ukrainian American: Roots and Aspirations, 1884-1954", University of Toronto Press, 1991, 517 стор.

— друга нагорода в сумі 1,500.00 дол.: Надя Дюк і Адріян Каратницький, "The Hidden Nations: The People Challenge the Soviet Union. From Lithuania to Armenia, the Ukraine to Central Asia", New York: William Morrow and Company, Inc., 1990, 284 стор.

Міжокружна конференція культурно-освітньої і музейно-мистецької референтур відбулася в неділю, 29 вересня ц. р. в Баффало, Нью-Йорк. Конференцію влаштувала Округа Північного Нью-Йорку при співучасті Округи Огайо. Голова Округи Північного Нью-Йорку Марія Крамарчук і голова Округи Огайо Іванна Шкарупа подбали про дуже старанне проведення конференції. Технічними справами займалися Ірина Дорошак, заступниця голови Округи Північного Нью-Йорку, і Ольга Лавні, музейно-мистецька референтка цієї Округи.

За програму конференції відповідали Лідія Гладка, заступниця голови СУА для справ культури, та Ірина Руснак, музейно-мистецька референтка Головної Управи СУА.

У конференції культурно-освітньої референтури взяла участь Ольга Ісаєвич, директор акції Сейбр-Світло, яка займається висилкою книжок і підручників в Україну.

У рамках конференції була влаштована виставка журналів і періодичних видань з України та образотворча виставка.

У конференції взяло участь 40 делегаток з обох Округ.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

СВЯТА НІЧ

Скінчився день, вже сонце спить,
На небі зірка мерехтить,
Під снігом гнуться віти —
У кожному домі попри шлях
Стоять ялинки у свічках
І колядують діти.

Найкраще свято з усіх свят —
Різдво! Лунає срібний сміх,
Видзвонює колядка —
У сьняві синіх, жовтих свіч
Стоїть свята Різдвяна Ніч
Над яслами Дитятка.

Марія Томоруг

ТУТ ЛІКУЮТЬ ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ

На прохання референтки суспільної опіки Лідії Черник і голови Союзу Українок Америки Марії Савчак, 21 серпня цього року, будучи у Львові, я відвідала Львівську обласну дитячу лікарню. Ця лікарня призначена в першу чергу для лікування дітей та численних хворих в наслідок чорнобильської катастрофи. Я зустрілася з головним лікарем д-ром О. Миндюком, який розповів про створення лікарні, про велику підтримку, яку надає Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, і висловив подяку Союзові Українок Америки за їхню допомогу — придбання устаткування для відділення анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії. Потім д-р О. Миндюк дав мені можливість оглянути лікарню — палати для хворих, операційні залі, кімнати з різними машинами для аналізу крові, кімнати з маленьким інкубатором для немовлят, які родяться передчасно, та інші. Він підкреслив, що все це устаткування шпиталь одержав зі Заходу від українців і що таких машин немає у Радянському Союзі.

У коридорі при вході до операційного відділу висить дуже гарна таблиця. На жовтому тлі — відзнака СУА та синіми буквами виведено напис: "Устаткування відділення анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії фундується Союзом Українок Америки".

Я бачила також кімнату, де знаходиться велика машина для аналізу крові, яку купив Союз Українок Америки.

Д-р Миндюк передав через мене щире подяку Союзові Українок Америки за співпрацю з лікарнею. Він також звернувся до СУА з проханням, якщо мож-

ливо, купити для лікарні ще додаткові машини, які дуже потрібні для спеціальних аналізів крові, якщо хтось захворіє від отруєння.

Д-р Миндюк повідомив, що лікарня плянує відкрити восени 1991 року відділ, який буде спеціалізуватися на лікуванні отруєнь, особливо дітей. Він пояснив, що дуже багато дітей хворіє від різних отруєнь — хемічних, від отруєння грибами тощо. Для швидкого і правильного лікування дуже важливо є правильна аналіза крові.

Головний лікар подякував українцям діяспори за зрозуміння та за їхню допомогу. Коли я була в лікарні, саме тоді д-р Петро Козіцький з Бетлегему, Па., робив ортопедичні операції. Я мала нагоду відвідати молодого чоловіка, який працював при ліквідації наслідків катастрофи в Чорнобилі, захворів і не міг ходити. Після операції, яку зробив д-р П. Козіцький, хворий за два дні став на ноги. Головний лікар сказав, що д-р Козіцький не тільки привіз усю апаратуру, потрібну для ортопедичних операцій, але й зумів за два тижні своїх вакацій передати знання і практику українським лікарям, які тепер самі зможуть робити такі операції. Д-р Миндюк висловив бажання, щоб більше лікарів-спеціалістів з Америки приїжджали на Україну і ділилися своїми знаннями та практикою.

Я подякувала д-рові Миндюкові за те, що потратив більш як годину часу і показав мені лікарню та пообіцяла, що постараюся, щоб Союз Українок Америки якнайшвидше купив та переслав необхідну для аналізів апаратуру.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДИТЯЧА
СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЛІКАРНЯ
ВІДДІЛ КЛІНІЧНОЇ ХІМІЇ

CHILDREN OF CHORNOBYL RELIEF FOUND

Медицина апаратура, подарована Союзом Українок Америки.
A machine for medical application. Gift of UNWLA.

ГОЛОВІ
Союзу Українок Америки
п. Марії Савчак

Висловлюю щирю подяку Вам і членкиням Вашого Союзу за щиросердечну й дуже вагомую допомогу, надану Львівській обласній дитячій спеціалізованій по Чорнобилі лікарні.

Ваша безкорисна допомога у формі найновішого аналізатора РА-1000 Технікон забезпечила для маленьких пацієнтів нашого шпиталю сучасну біохімічну діагностику. Цей досконалий апарат став основою для глибокого та невідкладного обстеження дітей, які перебувають на інтенсивній терапії та в реанімації.

29. 09. 91 р.

*З вдячністю та пошаною
завідуючий відділом клінічної
хімії, д-р мед. А Петрух*

Зліва доктор О. Сердюк і Марія Томоруг у львівській лікарні.

Fr. I.: Dr. O. Serdiuk and Maria Tomorug in a Lviv hospital.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

*Пам'ятник Лесі Українці. Мистець біля своєї праці. Гай Парк, Торонто, Онтаріо, 1975 р. Бронза, граніт.
Memorial to Lesia Ukrainka; Artist standing next to his work.*

ВИСТАВКА ТВОРІВ М. ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО

Ідея ретроспективної виставки скульптури Михайла Черешньовського визріла, мабуть, вперше за все його життя. Скульптор не творив для лавр, а тому його мистецтво завжди промовлятиме до серцець людей, які вміють відчутти глибину музики образотворчого мистецтва. Лінія його у пластиці — це тиха плавна пісня, яка співає мелодійним голосом маестра Черешньовського, що живе у ньому з дитинства як органічна та невід'ємна частина ества і яка створює камертон його творчости.

КОМІТЕТ АКТИВІЗУВАВ ДІЯЛЬНІСТЬ

Від початку свого існування Музей виробив професійні принципи музейництва в усіх галузях праці: у збиральницькій — укомплектуванні колекцій, в належному їх зберіганні та у виставочній праці. Такий підхід до справи музейництва спричинився до швидкого розвитку колекцій та інших музейних програм. Швидке збільшення колекцій, необхідність популяризації мистецтва у виставочній праці, ріст освітніх програм спонукав управу Музею прийняти рішення продовжити діяльність Музею в новому репрезентативному будинку. Існування Музею українського мистецтва необхідне як українській громаді в Америці, так і в сучасній Україні. Аналізуючи всі імовірні варіанти вибору нового приміщення для Музею, управа прийняла рішення переробити триповерховий фабричний будинок, який знаходиться на 6-ій вул., під музей. Музей купив будинок у 1985 році. Управа

доручила фірмі Greenfield/Sawicki Architects розробити попередні плани та всі можливі варіанти реконструкції будинку під музей. Юрій Савицький, представник фірми та архітектор, вивчив і розробив декілька варіантів реконструкції і прийшов до висновку, що будинок має прекрасні можливості створення малого музею. Приблизний кошторис для реконструкції будинку становить 3-3.5 млн. дол.

Комітет придбання фондів на розбудову Музею розпочав велику збірку для цієї мети. Новий діяльний комітет очолили Ольга Гнатейко, Андрій Рак та Іван Винник.

ОСНОВА МУЗЕЮ — КОЛЕКЦІЇ

*Раїса Захарчук-Чугай розповідає про килим з монографією Гетьмана Мазепи.
Raissa Zacharchuk-Chuhaj speaks about the kilim with the monogram of Hetman Mazepa.*

Наукове упорядкування колекції — одна з найважливіших ділянок музейної праці. Український Музей у Нью-Йорку звернувся за фінансовою допомогою, щоб мати можливість опрацювати колекцію народного мистецтва, до National Endowment for the Arts a New York State Council on the Arts. Допомоги ми отримали і запросили з України Раїсу Захарчук-Чугай — кандидата мистецтвознавства, завідууючу відділом художніх народних промислів Музею етнографії та художнього промислу АН України.

Опрацьовуючи колекцію, Раїса Захарчук-Чугай була приємно вражена наявністю рідкісних експонатів у колекції. Про один з них, килим, що його подарувала О. Кузьмович, вона сказала: "Це одна з унікальних пам'яток, що розкриває цікаву сторінку мистецтва килимарства центральних областей України. Килим цікавий тим, що витканий за проектом Роберта Лісовського. Художник розробив цей проєкт, взявши за основу маленький фрагмент килима з Центральної України, який зберігався в музеї НТШ у Львові. Є відомості, що цей килим (оригінал) висів у маєтку гетьмана Мазепи. В одному з кутів килиму виткана монограма гетьмана". Раїса Захарчук закохана у народне мистецтво, має фундаментальні знання та велику практику в його дослідженні. Їй є чим поділитися з аматорами та спеціалістами народного мистецтва.

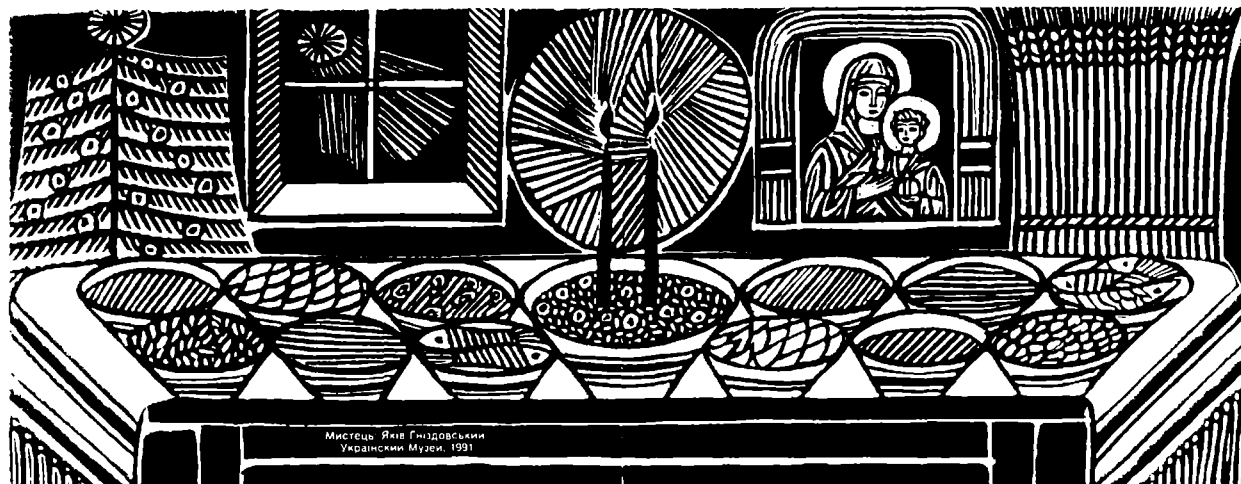
OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLVIII

DECEMBER 1991

Editor: Marta Baczynsky

Мистець Яна Гнздовський
Український Музей, 1991

CHRIST IS BORN!

PRAISE HIM!

With the approaching Christmas Holidays and the New Year, we send greetings and best wishes to all people of good will!

We greet the newly born Ukraine who has so proudly proclaimed its independence, the Hierarchs of all Ukrainian churches, the leadership of the World Federation of Free Ukrainians, Organizations, the Honorary Presidents, Honorary Members and all the membership of the Ukrainian National Women's League of America, and all the countrymen in Ukraine and all over the world.

May the blessings of the newborn Jesus Christ bring peace to independent Ukraine and hope to its people.

THE EXECUTIVE COMMITTEE
of the Ukrainian National Women's League of America

THE UKRAINIAN MUSEUM A CULTURAL EXPERIENCE

*Модерна мадонна. Нью-Йорк, 1953 р. Дерево, 28 інч.
(71 см).*
Modern Madonna, New York, 1953, wood, 26" (71 cm).

Портрет дружини. Міттенвальд, Німеччина, 1950 р. (бронза, 16,5 інч., 42 см).
Portrait of my wife. Mittenwaid, Germany, 1950, bronze, 16 1/2" (42 cm).

The retrospective exhibition of the sculptures of Mykhailo Chereshnovsky opened at The Ukrainian Museum on November 10, 1991. The creative effort of the artist spanning five decades (1940'-1980s) is represented in works executed in various media such as bronze, plaster and wood. Also on display are commemorative emblems and medals. The exhibition offers photographs of Chereshnovsky's memorials which at the present time are in outdoor settings in the United States and Canada. A handsome catalogue with over 80 photographs and as essay about the artist written by curator of the exhibition Bohdan Pevny is available at the Museum. Mykhailo Chereshnovsky was born in the village of Stezhnytsi in Western Ukraine in 1911. As a young boy Mykhailo was drawn to woodcarving and his talent was so pronounced that sponsors helped him through his schooling, first in Kolomyia, then in Krakow's Institute of Plastic Art from where he graduated in 1939 as a sculptor. During these formative years Chereshnovsky composed numerous works in wood, stone and porcelain and exhibited them. However, they were all lost in the turmoil of World War II, which also created a gap in the artist's work effort.

It was in Krakow in the 1930's that the young artist became aware of and sympathetic to the growing Ukrainian nationalist movement. His participation in the movement defined his actions in later years (he joined the Ukrainian Insurgent Army,) and had a strong influence on his creative life. Chereshnovsky's sculptures such as *Pryrecheny* (Condemned) 1948, *Portrait of Stepan Bandera* 1948, *General Taras Chuprynka* 1950, 1952, (there were several variation of the subject), and *Monument to Heroes* 1962, are some examples of his "heroic" styled works.

Chereshnovsky's sculptures on the theme of "mother" show the artist's deep personal feelings of love and adoration both for the Mother of God — *Mother of God with Child* 1956, *Kneeling Madonna* 1955, *Mother of God with Sleeping Child* 1953 to cite a few examples, and for his native land — *Ukraina Maty* (Mother Ukraine) 1948.

The artist created numerous portraits of individuals which reflect his perception into the characters of his subjects, showing strength, tenderness, poetry, whimsy and beauty. The most striking is the portrait of a Girl 1947. Some others are *Ballerina Roma Pryma* 1960,

Oksana Makarevych 1962, *Ballerina Valentyna Pereyaslavac* 1973 and *Actress Wira Lewycka* 1974.

A majestic work is Cheresnovsky's *Memorial to Lesia Ukrainka* in two variants — one which is in the Cultural Garden of the Rockefeller Park in Cleveland Ohio, the other in High Park, Toronto, Ontario. Both statues, though similar are dissimilar. In one Lesia Ukrainka projects the vitality, beauty and strength of her youthful creative soul, in the other the poetess displays the reservation, dignity and wisdom of her majestic talent.

In 1963 and 1964 Cheresnovsky went back to the initial expression of his creativity — woodcarving, in designing and executing the interior of the Church of St. John the Baptist in Hunter, NY. The iconostasis, the tabernacle, the altar, tetrapod, gospel stand and grand lampadary are woodcarved following the motifs in Ukra-

inian folk ornamentation.

The exhibition of the works of Mykhailo Cheresnovsky at The Ukrainian Museum is a comprehensive study of the life of the artist. The essay in the catalogue more than recounts his creativity. The essay is a personal tribute from the curator to the patriotism, seriousness, dedication to his art and humanity of the artist.

"In the summer of 1991 Cheresnovsky turned eighty. He is feeble and ailing. His deeds are the triumph of mind over matter. For the past twenty-five years he had been the head of the Ukrainian Artists Association in the U.S.A. and has arranged hundreds of individual and group exhibitions featuring works by Ukrainian artists. One can relate many heartfelt stories about his dedication and humbleness.

Mykhailo Cheresnovsky is a sculptor who came from the people and in return he gave them great art."

*Merry Christmas
and a
Happy New Year*

The Ukrainian Museum offers a new series of greeting cards designed by Jacques Hnizdovsky. The three (3) different cards in the series are printed separately with Ukrainian and English texts. Reprinted by permission of Mrs. Stefania Hnizdovsky, the cards are available in the Museum's Gift Shop for .75 cents each. An assortment of cards (15 per package) may be purchased for \$10.00

*Віншуєм тебе щастям-здоров'ям,
Щастям-здоров'ям та й цим рождівкам,
Та й цим рождівкам, цим Новим Рікам,
Цим Новим Рікам, рудувимкам годівням,
Рудувимкам годівням та й білим годівням!
/З караватя наперед/*

*Радівкам Христівкам
і з Новим Рікам!*

**SUPPORT THE UKRAINIAN MUSEUM.
SHOP AT THE MUSEUM'S GIFT SHOP
FOR ALL YOUR HOLIDAY NEEDS.**

WOMEN AND THE UNDERSTANDING OF EASTERN EUROPE

The peasants, who constituted the rank-and-file membership of the Union, were at best barely literate and as wary of modernization as peasants in other parts of the world. The rhetoric of selfless nationalism for the cause of enslaved "Mother Ukraine" could not attract the mother of five who eked out a living on a minuscule rented plot of land. Yet the Women's Union spread quickly, and the educated Ukrainians credited nationalism with this success. So did the Poles who had been socialized by the same education and the same type of literature as the Ukrainians. The Ukrainians triumphed in the spread of the popularity of the women's movement, which doubled the voting strength of the Ukrainians. The Poles feared it and vainly tried to set up a competing government-sponsored women's organization. But the Ukrainian women's Union succeeded where the Polish government failed, because the government was unwilling and unable to channel funds into Ukrainian territories. The Women's Union effectively promoted grass-roots self-help from agricultural programs to medical and trade training ones. The women quickly realized that their programs could be implemented only if they had political power, because of the centralization of Polish economy. Hence, they became extremely active in the electoral campaigns and in political life in general, using the organizational leverage of the Women's Union.

The activities of the women were geared toward amelioration of the physical conditions of life for their families and for themselves. In this respect Ukrainian women were no exception to the women's movement. What makes their story telling however is the discrepancy between their being simply written off as a patriotic women's movement and the reality of the Women's Union being mainly engaged in rural development.

The women's movement in Western Ukraine demonstrated that women will respond *en masse* to a movement that is aimed at increasing the standard of living in the village, offering the women marketable skills and providing them the know-how to create better conditions in the home. In return, women accepted expressions of the ideology.

When we assess the activity of the community organizations we see that the immediate goals of the nationalist movement, especially among the peasants, were very practical rather than ideological. I wonder whether we indeed are correct in simply pinning a label of nationalism upon them. Is nationalism as we define it in terms of European ideology and politics an *ex post*

facto motivation developed by those who wrote memoirs in much the same fashion as women who in the eighteenth century wrote memoirs cast their experiences in the language which they learned in school? Will closer study of the community organizations of the cities in the Russian Empire in the last years of the century provide enough information to speak of an unarticulated liberalism or of nascent community activism? I suspect it might. When we separate the demands of the current movements for greater autonomy or independence within Yugoslavia, Czecho-Slovakia, and the USSR from the rhetoric, we see that they are as much economically as nationally motivated. The economic exploitation of the "peripheries" by the center is as much a factor in the discontent as is national discrimination. Closely connected are ecological concerns of individual areas which also argue for decentralized control, since the central government destroyed the resources and polluted the atmosphere of the "provinces."

The point is — and this is important for the study of contemporary eastern Europe also — that development was too dry, too abstract an idea for even its practitioners to realize that this is what they were doing. They called it nationalism. This is the nationalism of the Eastern Europeans, in large measure a precursor of the nationalism of the peoples of Asia and Africa. But we are so attuned to nationalism as an outgrowth of European philosophy, as being based on Herder, Schelling, on the German Romantics, that we fail to perceive the genuinely practical nature of the movement. Here women's studies, which force us to look at the so called "small deeds" rather than the grandiose explanations, can help us discover the reality behind the accepted terminology.

Poets often wrote about the nation, endowing it with a philosophical transcendence that was not uppermost in the minds of the practitioners of small deeds that created it. Historians do likewise. In the process we lose sight of the small deeds that make the movement which we then name. Refocusing with the women in sight shifts the perspective. This can be seen by studying the Soviet Union.

The current transformation of the USSR depends on the dismemberment of the single command structure and on decentralizing authority. If Moscow refuses to accede to the just demands of the local units, it will have to reestablish centralized control that will undermine Russian democratic forces. Hence, Russian demo-

cracy is allying itself with the democratic forces in the non-Russian republics to pursue constructive policies of reform. Women, silent in all-Union politics, are disgusted with the decades of political repression, corruption, and hypocrisy. It is difficult to get them to see the need for direct involvement, to use the opportunity for change. At times, one hears that men messed up the system, let the men put it right. On the All-Union level, Galina Semyonova, elected to the Soviet Communist Party Politburo for what Gorbachev described as "the women-family-children- portfolio," cannot even conceive of addressing any women's issues before solving "very tough, very real problems." The woman chosen by Gorbachev to act as the spokesperson for women's concerns is not yet ready to conceptualize them in her country.²⁵ Most women identify the woman question within the context of the whole society, and not in terms of women's rights.

Nevertheless, in that "borderlands" country, Ukraine, a women's movement is emerging. Ukraine, as the Baltic states, is rediscovering a multi-party democratic tradition, and encouraging the establishment of cultural organizations of the minorities. Since Ukrainians had not had an independent government or a strong diaspora, they have historically relied upon community organizations to structure their lives, provide support and educational opportunities. This tradition has resurfaced recently even to the point of reliance upon community rather than government for social welfare.

Independent women's voices are also being heard. In the spring and summer of 1990. Ukrainian women began forming independent organizations and in March, 1991, established an independent Council of Women of Ukraine to coordinate their work.²⁶ Yet, precisely because the state has been unable to breathe life into official women's organizations, the demands of women, once voiced, seem to reflect the demands of society.

The catastrophe at Chernobyl shook the population of Ukraine from the terrorized torpor into which it had been molded through the successive waves of Stalinist terror and famine, wartime German occupation, and the corruption of the Brezhnev period. In Ukraine considerations of peace are linked with concern for ecology, in particular the dangers of radiation and toxic waste brought on by irresponsible exploitation of land and resources by the Moscow controlled military-industrial complex. Ecological concerns, combined with pervasive Russification of the population, were the major stimuli in the formation of the democratic movement (Rukh) to help along the program of restructuring of the country.

Another impetus has been the increased awareness of the brutalities to which draftees into the Soviet army are subjected by the officers and by the men. Seventeen and eighteen year old men are subject to the draft and often sent to serve in areas far removed from the republic in which they live. There they are subjected to what

can be charitably called hazing, but which many of the mothers maintain is brutality.²⁷ Annually in peacetime, on the average 5000 young men die in the Soviet army — some in the courses of duty, some through negligence, and others after beatings or suicides. The situation became particularly acute during the wind-down of the Afghan war. As a result, a large grass roots organization emerged, spearheaded by mothers whose sons were either already in the army or of the mandatory draft age. Called the Organization of Soldiers' Mothers, it is very East European in its stress on the role of the mother in taking care of her sons. There is no mention of daughters; women are not drafted into the Soviet Army. The Mothers' Committees now dot all the republics and may become a potential force in bringing women together for the cause of peace. It is especially strong in Ukraine which bore a heavy burden of the unpopular war in Afghanistan and which used recruits to clean up the nuclear waste at Chernobyl.

25. Michael Parks, "Galina Semyonova: No Mere Token in the Soviet Politburo," *Los Angeles Times*, January 15, 1991, H:5. He further quotes Semyonova: "We can talk in the high-flown terms of the international feminist movement, but we have very tough, very real problems that must be solved before we can speak of women's liberation in a philosophic or a political way."

26. Organizing women is difficult, because many women have written off any possibility of working with the central government. State operated women's organizations, introduced first in the 1920s, abolished in 1930 with the argument that equality has been achieved, and reestablished in 1946 to foster international women's cooperation have proven to be hollow shells. Despite ostensible social programs, despite alleged open admissions and equality in employment, women remain singularly unempowered in the USSR. Gorbachev's attempts to establish women's councils as some kind of support group for his position have not been taken seriously. These councils, funded by the state, still exist, but are purely ceremonial. In the last two years, however, Moscow women have been meeting with an informal group of American women. The Women's Dialogue USA/USSR. The Americans published a Russian language newsletter "You and We" in the fall of 1990.

27. See for instance "I bude syn, i bude maty," by Oleksandr Kryvoshey and Liudmyla Chechel, in *Radianska Zhinka* No. 11, 1990, p. 35. Interestingly enough this magazine, published monthly in a run of more than two and a half million and previously known for its bland toeing of the party line, invited its readers to express their views on the demands of the mothers' committee.

OLENA PCHILKA — STAR OF UKRAINIAN REBIRTH

(continued)

Community Activist

At the end of the 1890s Olena Pchilka was a renowned writer and author of scholarly publications on ethnographic subjects. Olha Petrivna Kosach was widely known as an activist within the Ukrainian intelligentsia community and its cultural life. In Kiev at all concerts and public meetings her graying head could be spotted, her cutting retorts could be heard.

Olha Petrivna was famous for her sharpness. She disliked compromises and could cut anyone to size in a friendly or unfriendly discussion.

It was said that at some time in the 1900s the noted academician and scholar Perets visited Kiev and met Olha Petrivna at a community forum. She turned to him with these words: "Well, you have become so well acquainted with the Ukrainian language that no doubt you have learned all the Ukrainian proverbs. Perhaps you know the one about the gentle calf that suckles two mothers?"

The academician was not perturbed. "I not only know that one. I know this Ukrainian proverb too: This woman is so crafty, that the devil himself hands her boots on a pitchfork."

In 1903 all of Ukrainian intelligentsia came to Poltava to witness the unveiling of a memorial to Kotliarevsky. There were delegates also from Halychyna. At the last minute the police forbade speeches to be made in the Ukrainian language. However, Olha Petrivna as the only one from Eastern Ukraine, delivered her speech in her native tongue. Her address in Ukrainian was the first to be heard on the "Russian territory" in an official meeting.

In 1905 Olha Petrivna, as one of four Ukrainian delegates, went to Petersburg to see minister Vite, lobbying to achieve permission for the right to publish in the Ukrainian language.

Energetic and resourceful Olha Petrivna was a suitable candidate for every delegation. She was an able organizer of libraries, of associations, and of clubs, and she wrote articles on various subjects, never shying away from all kinds of tedious work. Olha Petrivna always kept busy.

The Green Grove

The quiet, clear Psol. A forest.

The damp, muddy environment of Volyn' had a bad effect on Lesia's health. In order for her to be with her

family in the summer, they decided to go to Hadiache in the Poltava region.

In 1899 the Kosach family built a house about a mile from town, in the forest on a high bank of Psol River. The two story dwelling was designed by Olha Petrivna. It had Ukrainian decorations around the windows and on the balconies. They called it the Green Grove. They didn't want to cut the trees, and their multitudinous branches embraced the windows forming transparent green decorative frames through which one could see the Psol River, distant fields and vast panoramas.

The house was cool in the green half-light.

The damp, muddy environment of Volyn' had a bad effect on Lesia's health. In order for her to be with her family in the summer, they decided to go to Hadiache in the Poltava region.

In 1899 the Kosach family built a house about a mile from town, in the forest on a high bank of Psol River. The two story dwelling was designed by Olha Petrivna. It had Ukrainian decorations around the windows and on the balconies. They called it the Green Grove. They didn't want to cut the trees, and their multitudinous branches embraced the windows forming transparent green decorative frames through which one could see the Psol River, distant fields and vast panoramas.

The house was cool in the green half-light.

There were many, many people who visited there in the summer. The whole family came together: daughters, sons, cousins, aunts, and older as well as young friends. There were so many guests that there was hardly room for all to sleep. Oksana Kosach and Ariadna Drahomanov were titled "duchesses de pantry" because they slept in the pantry.

Everyone who was anyone was there: the cheerful, friendly Mykhailo Kotsiubynsky who loved to recount poetic tales, the pensive Ivan Franko, the typical old bachelor Ivan Nechui-Levytsky. There was the painter Ivan Trush who later married the daughter of Mykhailo Drahomanov, Ariadna. There was Vasyl Stefanyk, Mykola Lysenko, the contemplative Olha Kobylanska who stayed in the same room with Lesia. Olha Petrivna gathered everyone from the Ukrainian literary world around her. In addition to the old group from Kolodiazhne, here there were many more people from the younger generation.

How they argued back and forth! The group was made up of Ukrainians of several generations, of different views, of different political convictions. The older

EPILOGUE

91.

(from *Lesya Ukrainka. Selected Works*. Translated by Vera Rich. University of Toronto Press, 1968)

He who dwelt not among tempests
 Cannot strength's true valour savor
 Cannot realize how sweet to
 Man are struggle, toil and labour.
 He who dwelt not among tempests
 Cannot know the grief of weakness,
 Cannot realize the torments.
 Of compelled inaction's meekness.
 How I envy them who know not
 Any resting or reposing
 Till exhaustion past man's bearing
 For a moment overthrows them.
 Day and night they watch as sentries,
 Long the toil, short respite coming,
 Day and night they are at labour
 Until hands and spines ache numbly.
 Then it seems to them that surely
 No worse torment comes to people...
 Fighters, if you could but know it,
 What it is when hands are feeble
 What it is to lie, unmoving,
 Like one shipwrecked by fate's dangers,
 To surrender to the mercy
 And the strength and will of strangers;
 What remains for such a creature?
 But to think, to muse, to ponder...
 Then accept these thoughts, you fighters,
 Nothing more have I to offer.

"ethnographers" continued to collect songs and embroideries, while their children were divided into Social Democrats and Socialist Revolutionaries, moderates and radicals, independents and federalists. And they argued and argued!

Olha Petrivna wrote in her autobiography: "The socialist influence emerged and proceeded on its own path independent of us, the older generation." Further on she wrote: "I saw... these active young people that took our place in the community, I saw that without me the Ukrainian life will follow its own course."

Olha Petrivna belonged to her older generation. She rarely argued with younger people, but quietly stepped aside, continuing her painstaking work in ethnography and writing. Even the young people who behind her back considered Olha Petrivna a has been, always delighted in her pure and rich language.

The young always argued. During the Russian-

Japanese war the "defeated" and the "patriots" raised such a ruckus in the green hued living room of the Green Grove that some simple soul walking by thought that the Kosach family was dividing its inheritance.

But enough discussion! Lets take to the boats! The joyous company headed for the placid waters of the Psol River. The older generation led by Olha Petrivna made its way to the river by a sensible path, while the younger took the "mountain goat" way which sped sharply downward. They stayed on the boats till late at night. Back home again, it was the piano and songs! Again there was Chopin, Beethoven, and old waltzes!

Olha Petrivna was always in the midst of company which never interfered with her work. The young people would play, have fun, sing, while she sat in the living room at a table covered with books and papers. She did not need solitude for work, she needed life.

(English translation by Marta Baczynsky)

Наше Харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Приготовляємося до Різдвяних свят. Завдяки морозильникам можна децю приготувати заздалегідь, наприклад, вареники, ушка і навіть печиво. У грудневих числах "Нашого Життя" за попередні роки можна знайти приписи на багато святкових страв і печиво.

ПІСНІ БУЛОЧКИ ДО РИБИ

- 1 горнятко борошна (муки)
- 1 яйце
- 1 унція дріжджів (3/4 коробки сухих)
- 1/4 горнятка молока
- 1/2 ложечки солі

Розвести дріжджі в 3-ох ложках теплого молока з 3 ложками борошна і 1 ложкою цукру. Коли підросте, влити до борошна, вбити яйце зі сіллю, влити решту молока і все разом замісити. Залишити тісто, щоб росло. Коли подвоїться кількість тіста, виробляти круглі або подовгасті булочки і класти їх на добре натовщений лист. Коли знову трохи підростуть, посмарувати розколоченим яйцем і пекти в нагрітій до 375° печі 25 хвилин, щоб зарум'янилися.

КОРЖ, ПЕРЕКЛАДАНИЙ ГОРІХОВОЮ МАСОЮ І МАКОМ

- 1 1/2 горнятка молока
- 6 горняток борошна (муки)
- 6 жовтків
- 1/2 горнятка цукру
- 3 унції дріжджів = 2 1/2 конверти сухих
- 1 3/4 кістки масла або маргарини
- шкурка з цитрини

Загріти молоко. Зробити розчин з дріжджів з 1/2 горнятка молока, 2 ложок цукру і влити до 1 горнятка борошна. Розмішати і залишити, щоб росло. Масло або маргарину вбити з цукром електричною мішалкою і додавати по одному жовтку, далі вбиваючи. Додати решту молока, дріжджі і цитринову шкурку і замісити з рештою борошна. Залишити накрите, щоб тісто росло. Коли виросте до подвійної кількості,

поділити тісто на три частини — одну більшу розклати і накласти на добре натовщене дно прямокутної форми (9x13). Тісто насмарувати горіховою масою, тоді знову накласти розкочану другу частину тіста, на це масу з маку і накрити останньою частиною тіста. Залишити, щоб підросло. Смарувати вбитим яйцем і посипати дрібно нарізаним мигдалем без лушпинки. Пекти при температурі 350° — 50-60 хвилин, щоб гарно зарум'янилося.

ГОРІХОВА МАСА:

- 1/2 фунта волоських горіхів
- 1 горнятко цукрової мучки
- 3 білки

сік з однієї цитрини

Всі складники добре втерти і накласти на тісто.

МАКОВА МАСА:

- 2 баньки приготованого маку (solo)
- 2 білки

1 горнятко родзинок

Всі складники добре вимішати і наложити на тісто.

ПТИСІ З КРЕМОМ

- 1 горнятко води
- 1/2 горнятка масла
- 1/4 ложечки солі
- 1 горнятко пересіяного борошна (добре вживати борошно "Wondra")
- 4 великі яйця

В ринці зварити воду з маслом до закипіння. Зменшити вогонь і швидко всипати борошно, різко мішаючи дерев'яною ложкою. Тісто має відставати від берегів та виглядати як кулеша. Зняти з вогню і коли трохи простигне — давати по одному яйці і далі вбивати електричною мішалкою, щоб маса була суцільною. Коли простигне, накладати тісто на натовщений лист металеву ложкою при допомозі спатулі у 3 інч. відступі. Пекти при температурі 375°

— 40-50 хвилин. Птисі готові, коли подвоїться об'єм і є рум'яні. Вийняти з печі, не знімаючи з листа, нарізати гострим ножом подовгасту дірку збоку. Знову дати до печі на 5 хвилин. Згасити вогонь і ще 10 хвилин тримати в печі. Коли птисі вистигнуть, зрізати верх з кожного і накласти крем. Кількість — 12-16 штук.

КРЕМ:

- 3/4 горнятка цукру
- 1/8 горнятка борошна, або 6 ложок крохмалю (corn starch)
- 1 1/2 горнятка молока
- 3 яйця розділені
- 1 1/2 ложечки ванільового екстракту

Розколотити молоко зі жовтками, борошном і цукром і варити, мішаючи в горішній частині подвійного посуду (double boiler), щоб згусло. Вбити білки на туру піну і додавати потроху до теплому крему, постійно мішаючи. Додати ванільового екстракту. Кремом наповнити птисі і накривати зрізаним верхом. Можна посипати цукровою мучкою.

ГАЛКИ З ЛІСКОВИХ ГОРІХІВ

- 1 горнятко борошна
- 1/2 горнятка "кріско"
- 1/4 горнятка цукру
- 1 ложка води
- 1 ложечка тертої помаранчевої шкурки
- 1/2 ложечки цитринової шкурки
- 1 яйце — розділене
- 2/3 горнятка мелених ліскових горіхів

В мисці змішати всі складники, крім горіхів і білка (жовток іде до тіста), електричною мішалкою на малу швидкість. Тісто вставити до холодильника на 1 годину. Нагріти піч до 350°. Руками формувати галки величиною волоського горіха, мачати в білок і качати в мелених горіхах. Накладати на натовщеному листі на віддалі 1 інча. Пекти 18-20 хвилин. Зразу ж зняти з листа. Тримати у щільно накритій коробці.

Дописи Округ і Відділів

"ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ" НЬЮ-ЙОРКСЬКОЇ ОКРУГИ СУА

Організатори та учасники свята. Зліва: Ірина Куровицька, Адріяна Підвербецька, Александра Лебедь, Тіна Ярема, Оксана Ярема, Ірена Стецьків, Стефанія Косович, Надія Савчук. Organizers and participants of the celebrations.

Нью-Йоркська Округа СУА влаштувала, як щороку, "День Союзянки", що відбувся на оселі УНС Союзівка 18 серпня. Учасниці, які з'їхалися з різних міст, а найбільше з самого Нью-Йорку, взяли участь у Службі Божій, а опісля в полуденку, який приготував місцевий 89-ий Відділ СУА в Кергонксоні на чолі з головою д-р Стефанією Барановською. Під час полуденку голова Окружної управи Надя Савчук привітала присутніх і склала особливу подяку місцевому Відділові за довголітнє влаштування полуденків для учасників "Дня Союзянки".

По полудні, о год. 3-ій, розпочато цікаву, добре сплановану програму, під час якої також відбувався розпродаж льосів на льотерію та була влаштована виставка мистецьких тканин мисткині Зені Гулей, членки місцевого 89-го Відділу.

Присутніх, яких було дві з половиною сотні, вітала голова Округи Надя Савчук. Тому що на заплі було багато гостей, голова поінформувала коротко про працю СУА, яка є корисною для української громади США й інших країн, а в останніх роках ця праця посилилась і поширилась на Україні. Поінформувала про допомогу дітям — жертвам Чорнобиля. Все це можливе завдяки відданій праці Союзянок та підтримці громади.

Далі виступила культурно-освітня референтка Округи Стефанія Косович. Вона підготувала присутніх до показу творів проектувальниць-дизайнерів Адріяни Підвербецької (футра) та Ірини Куровицької (вечірній одяг). Адріяна Підвербецька закінчила Фешен Інститут оф Технолоджі зі спеціалізацією у

футрах і працює тепер головним дизайнером у Форс бай Алберт енд Макс Кауфман. Її проекти появлялись у журналах та газетах "Vog", "Фир Форлд", "Нью-Йорк Таймс" та інших. А. Підвербецька є членкою 25-го Відділу СУА, членкою Пл. Старшини в Нью-Йорку, членкою пл. куреня "Спартанки". Виставила ряд надзвичайно гарних, дорогих футер власного проектування з різних шкірок і для різного вжитку — денних і вечірніх. На закінчення влаштувала несподіванку — щасливий номер, що припав Іванні Гасапан з Брукліну, приніс їй гарний футряний шаль.

Ірина Куровицька, членка 83-го Відділу СУА, перша заступниця голови Національної Ради Жінок США, репрезентантка Руху Світових Матерів до Організації Об'єднаних Націй, закінчила Парсонс Скул оф Дизайн. Працює "фріленз дизайнером". І. Куровицька виставила ряд вечірніх суконь з вибагливих матеріалів, часто з парчевими вставками та прикрасами.

Показом цих проектів — футер і суконь — вміло і професійно вела членка 83-го і 113-го Відділів СУА Ірина Стецьків, представляючи проектувальниць та одяг який вони демонстрували з відповідними поясненнями. Моделювали Леся Лебедь, Оксана Ярема, Магда Гойдиш, Тіна Ярема та Адріяна Підвербецька.

У другій частині програми виступила Варка Бачинська, розвеселяючи присутніх гуморесками. У третій частині, яка була присвячена Україні, виступили гості — мистці, що недавно прибули з України. Співачка Анна Бачинська виконала при акомпаньяменті на фортепіані Аделіни Кривошеїної пісні: "Чого

вода каламутна”, арію Наталки з опери М. Лисенка “Наталка Полтавка”, народну пісню “Зелененький барвінок”, “Моя Україно” М. Костецького. Поет і композитор Василь Кавацик при власному акомпаньяменті виконав свої твори — “Чую серцем”, присвячений Чорнобилеві, “Рідні гори” — про Карпати, та “Троянди білі” — про кохання.

Багата і різноманітна програма була всім дуже до вподоби і присутні висказали це щедрими оплесками виконавцям і організаторам. Голова Надія Савчук з рамени Округної управи подякувала, особливо Стефанії Косович, яка підготувала цю гарну, цікаву програму, Ліді Закревській, Анні Рак, Галі Оберишин, Олександрі Крумшин та Стефанії Женецькій за вправне адміністративне полагодження справ та Михасі Баран, Анні Натині, Стефі Гуменюк і Марії Мотиль за успішне влаштування льотерії, і побажала всім щасливого повернення додому.

О. Ю.

ПІКНІК З ДОЦЕМ

У неділю, 15 вересня 1991 р., Округа Нова Англія влаштувала округний пікнік у місцевому парку міста Ветерсфілд, Коннектикат. Метою його була товариська зустріч союзнянок нашої Округи, приєднання нових членок та підсилення каси.

На своїх сходинах Округна управа докладно спланиувала проведення пікніку, лише забула замовити соняшну погоду. Пікнік розпочався о 1-ій год. по-полудні, а хмаритися почало вже зранку. Якраз коло першої години почав сіяти дощик, але союзнянки не звертали на нього уваги і поспішали на пікнік з мисками, клунками, парасолями та живо розпалювали вогонь для печення м'яса. Дощ ставав щораз густіший і густіший, але союзнянки йому не піддавалися: розвісили накриття, під яким сховалися присутні, підбадьорюючи себе співом.

Голова Округи Валя Чудовська привітала присутніх і оправдалася, що забула замовити пікнікову гарну погоду. Панство Шулевські з Нью-Брїтейн були головними кухарями і жодне м'ясо не припалося, бо дощик постійно його підливав. Гості з Нью-Гейвену привезли зі собою Мар'янку Романич, жертву чорнобильської катастрофи, яка перебуває на лікуванні в Ейльській лікарні. Вона приїхала з мамою в березні на лікування. Життерадісна Мар'янка розвеселила нас піснюю та гуморескою, за що ми їй дуже вдячні. Авторка цих рядків відчитала гумореску Ганни Черинь “Баба Палажка в Америці”. Панство Антонишини привезли надруковані відомі пісні, було створено на швидку руч хор, і пісня забриніла та понеслася по дощі.

Дощ невпинно зрошував парк, і весела компанія почала незаметно роз'їжджатися по домах. Жаль, що нам не дописала погода. На пікнік прибула лише половина зголошених (43), але можна сказати, що він був успішний, хоч і мокрий.

Катруся Гадзевич,
пресова референтка

ДНІ МУЗЕЮ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Щороку 67-ий Відділ США у Філядельфії влаштовує Тиждень Українського Музею. Цього року, у зв'язку з непередбаченими перешкодами, Відділ влаштував Дні Музею 27-29 вересня.

Музейні Дні були започатковані виставкою-продажем з приватної колекції картин визначного українського мистця Миколи Глуценка.

М. Глуценко залишив Україну під час революції, вчився у школах Берліну, опісля переїхав до Парижу, де приєднався до так званої Молодої паризької школи. У 1936 році повернувся на Україну, де жив до кінця життя. За свої твори був кілька разів нагороджений, одержав титул художника не лише України, але й СРСР. Помер М. Глуценко у 1976 р. в Києві, де і похований.

Відкриття виставки картин відбулося 27 вересня. Відкрила її Софія Геврик, зі словом про мистецтво виступив п. Кушніренко, а Рената Голод розповіла про колекціонування. Були виставлені 24 праці М. Глуценка, а також картини Кононіва, Шолтиса, Кашая і Буряка — всього 52 полотна. Хоч на відкриття прибуло небагато аматорів мистецтва, виставка увінчалася великим успіхом. Дохід з імпрези і жетонів в сумі 2,379.00 дол. наш відділ передав Музеєві.

Відвідувачі були захоплені працями непересічних мистців. Було продано більше половини картин. Цікаво і приємно було почути, що про виставку М. Глуценка, яку організував наш Відділ, радіо “Голос Америки” поінформувало своїх слухачів на Україні.

У неділю, 29 вересня, як щороку, членки Відділу продавали музейні жетони під церквами Філядельфії, а в церкві св. Миколая жетонами зайнялися членки 10-го Відділу. Певну кількість жетонів до розпродажі взяли членки місцевих відділів Трентону, Вільмігтону і Бетлеєму. Було б добре і корисно, якби всі округи зайнялися розпродажем музейних жетонів, бо в той спосіб поширюються інформації про Музей і збираються гроші на його утримування. Жетон коштує всього один долар, майже ніхто не відмовляється купити його. Якби хоч одна четверта частина українців купила по одному жетонові, багато грошей можна зібрати на потреби Українського Музею.

67-ий Відділ США у Філядельфії називають музейним, бо він поставив перед собою завдання підтримувати Український Музей в Нью-Йорку. Щороку Відділ проводить велику кампанію щодо придбання членів, збирає фонди і експонати для Музею, спонсорує музейні мистецькі виставки. Наслідки послідовної праці членок нашого Відділу в допомозі розбудови і утримання Музею очевидні, коли взяти до уваги велику роботу, яку проводить Музей для українського народу, за що дістає велике признание в Америці і на Україні.

Дарія Федюк,
пресова референтка 67-го Відділу США

"НАШЕ ЖИТТЯ" ПОТРЕБУЄ ВАШОЇ ПІДТРИМКИ —

УФУНДУЙТЕ СТОРІНКИ НАШОГО ЖУРНАЛУ!

(ЦІНА СТОРІНКИ: 250.00 дол.)

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Івана Бориса**, чоловіка нашої дорогої членки Ані Борис, складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд, а пані Ані і родині висловлюємо щире співчуття.

20-ий Відділ СУА у Філадельфії

В пам'ять **бл.п. о. митрата Мирослава Харини**, чоловіка нашої довголітньої і діяльної членки Марії Харини, складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд, а пані Марії та родині висловлюємо щире співчуття.

Членки 20-го Відділу СУА у Філадельфії

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Льва Ломиша**, батька нашої членки Христини Громоцької складаємо **25.00 дол.**

Управа і членки 78-го Відділу у Вашингтоні

По відході у вічність нашої дорогої членки **бл.п. Марії Мазяр**, як вияв пам'яті про неї, замість квітів на її могилу членки 20-го Відділу у Філадельфії провели збірку на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Покійна дуже любила наш місячник і ним дорожила. **По 20.00 дол.** зложили: Олена Шиприкевич, Наталія Стефанів, Євгенія Новаківська; **по 10.00 дол.** — Мирослава Прокопович, Теодора Кузьмович, д-р Наталія Пазуняк, Варвара Швед, Оля Вареля, Аня Борис, Аня Літинська, Галина Ощипко, Юлія Петришин; **5.00 дол.** — Тетяна Ільчишин. **Разом 155.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Орисі — Ірени Держко**, членки нашого Відділу, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а шановній родині висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу СУА у Вашингтоні

Недавно відійшла у вічність сестра нашої членки Ольги Стеткевич **бл.п. Софія Рубан**. В її пам'ять складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд, а сестрі і родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу в Гартфорді

26 жовтня 1991 р. неволима смерть забрала нам одну з найбільш працюючих членок **бл.п. Анну Крамар**. В її пам'ять пересилаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд. Родині складаємо найщиріші співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу в Гартфорді

Замість квітів на свіжу могилу нашої членки **бл.п. Стефанії Гец** складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд.

Управа 11-го Відділу СУА в Трентоні, Н.-Дж.

У 30-ту річницю смерті моєї дорогої і незабутньої мами **бл.п. Іванни Маланчук** замість квітів на її могилу складаю **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу.

Ірена Щерба

Шлемо вислови глибокого співчуття **ВП. Уляні Старосольській-Любович**, колишній довголітній редакторці журналу "Наше Життя", " з приводу смерті її брата **бл.п. д-ра Юрія Старосольського**, Начального Пластуна, відомого громадського діяча.

Просимо Всевишнього, щоб дав їй силу перенести важке горе невіджалуваної втрати.

**Екзекутива СУА
і Редакція "Н.Ж."**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Юрія Старосольського** брата нашої приятельки, бувшої редакторки журналу "Наше Життя", Уляні Старосольської, складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Пані Уляні висловлюємо глибокі співчуття.

Міля і Наталя

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Василя Кия** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд.

Зіна та Ігор Раковські

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ольги Гнатишак** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу, а родині висловлюємо глибокі співчуття.

Люба і Іван Мокії з родиною

Замість квітів на могилу **бл.п. Стефанії Фур** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд, а родині висловлюємо щирі співчуття.

Ірена і Петро Щерби з Вільмінгтону

In lieu of flowers a donation of \$10 is being made to the Press Fund of "Our Life" in memory of **Nikolai Yaroshenko**, beloved father of Nadia Sawczuk, president of New York Regional Council of the Ukrainian National Women's League of America.

Olga and Sam Liteplo

В пам'ять **Марії Третяк** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Олена Бобиляк

З НАГОДИ...

З нагоди відзначення мене почесною членкою 33-го Відділу СУА ім. Лесі Українки, як дар подяки складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Іванна Яремко

Щиро дякую **Іванні Ганкевич** за фотографії, які вона зробила і подарувала учасникам показу мод. З цієї нагоди складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Ірина Куровицька

Вітаємо достойну, дорогу нашу членку **Анну Варчак** із світлим ювілеєм-сторіччям її народження. Многая Літа! З цієї нагоди даруємо **25.00 дол.** на пресовий Фонд нашого журналу.

119-ий Відділ в Йонкерсі.

Два янголи. Галина Мазера.
Two angels. Halyna Mazera.

О. Олесь

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ІДЕ

Тиха нічка, світять зорі,
Сніг біленький мерехтить,
За селом, ген там, під лісом,
Десь дзвіночок гомонить.

Чи господар то спізнився,
Поспішає до села?
Ні, то лісом, ледве чутно
Каравана йде свята.

Попереду ангелятко
Дзвонить жваво у дзвінок,
Далі йде дідусь поважний,
Тягне сани за шнурок.

На санках тих ангелятко
Дивних скарбів береже,
За санками третій ангел
На лещатах жваво йде.

З гаю вибігли зайчата,
Поставали на лапках,
Миколай везе дарунки
Чемним дітям на санках.

Оля Гаєцька

СПОГАД

— Вже приїхали, вже приїхали! — радісно гукав Петрусь, побачивши через вікно таткове авто біля хати. Татко привіз дідуса з летовища, а Петрусь уже від самого ранку чекав тієї хвилини, коли дідусь повернеться зі своєї першої після довгих років подорожі на Україну.

Ніхто не вмів так цікаво розказувати історій, особливо про своє дитинство, як дідусь. Петрусь багато вже довідався з дідусевих розповідей про Україну, але хотів знати ще більше. Дідусь плянував відвідати своє родинне село під час Різдва, і Петрусь хотів знати, що там тепер діється, чи люди вже моляться в церкві, яка була замкнена багато років, і як святкують Різдво. Петрусь хотів знати, чи віднайшов дідусь рідну хату, в якій колись на Свят-Вечір стояв дідух, а за накритим вишивкою столом сидів поважно його дідо з бабунею, тато і мама та маленька сестра Марійка, очікуючи його, що тоді малим хлопчиною ходив колядувати.

Привітанням і поцілункам не було кінця.
— Дай дідусеві відпочити по довгій по-
дорожі! — сказала мама.

Петрусь заспокоїв свого песика Круцька,
щоб не галасував, а сам терпеливо чекав під
дверима, коли пробудиться дідусь.

— Ходи до мене, Петрусью! — почувся на-
решті лагідний голос з дідусевої кімнати.

Вмить Петрусь примостився на ліжку біля
дідуса і слухав.

— Те, що скажу тобі, — не весела історія, а
правдива, але ти вже великий хлопець і повинен
це все зрозуміти. Ти знаєш, що давно, малим
хлопцем, я часто перебував у домі мого при-
ятеля Юрка в містечку далеко від рідного села.
Тоді саме почалася війна й родина мого прия-
теля була примушена виїхати і, втікаючи від
ворогів, забрала мене з собою. Я довго плакав
за своїми батьками і дідами, але ніхто не міг
мені порадити. Тепер думав, що віднайду когось
з моєї рідні, або хоч їх могили, але там вже
нікого не було. Більша частина села згоріла, а
приятелі моїх батьків були свідками, як прийшли
наші вороги і забрали та вивезли мою рідню в
далекий Сибір. Вони чули, як плакала за мною
моя маленька сестричка Марійка, але ніхто не
міг допомогти. Вони розказали мені про страш-
ну загибель моєї рідні та про те, що моя сестра
повернулася сама з Сибіру і вони допоможуть
мені її відшукати. Мій Свят-Вечір на Україні по
довгій розлуці був сумний. На столі у приятелів
моїх батьків світилися чотири воскові свічечки,
але по вечері прийшли малі колядники і на-
гадали мені моє дитинство. Вони весело ко-
лядували, а господиня частувала їх солодкими
булочками. Коли закінчили колядувати "Даруй
літа щасливі нашій неньці-Україні!", з гурту
дітей вийшов хлопчик і сказав: "У цьому році
була проголошена незалежність нашої України,
тому цей різдвяний вечір ми хочемо особливо
відзначити". Тоді з грудей всіх дітей дзвінко
полинула пісня: "Боже Великий, єдиний, нам
Україну храни!" Я був щасливий і гордий, що в
моєму родинному селі виростають такі діти.

Петрусь слухав дідуса з великою увагою, а
коли побачив сльозу в його очах, швиденько
почав розказувати дідусеві, як він навчився вже
кількох нових щедрівок і в йорданський вечір
підє з хлопцями щедрувати. Всі зібрані гроші
вони передадуть для дітей — жертв Чорнобиля.

— Не журися, дідусю! На другий рік я поїду
з татом на Україну і ми допоможемо віднайти
твою сестричку.

О. Олесь

СНІГАРІ

Звідкіль гості налетіли
Стоголосим табуном,
І розсипалися в полі
Над розсипаним зерном.

Заспівали, задзвеніли,
Мов заграли кобзарі...
Де взялась весела зграя,
Жарогруді снігарі.

Ось вони на сніг упали
І розквітли, як квітки...
На городах мак рожевий
Так заквітчує вітки.

Нагло враз табун крилатий
Небезпечне щось зачув,
Вгору знявсь, і дуб гіллятий
В куц троянди обернувсь.

Ще хвилинка, і, як в казці,
Враз осипались квітки,
І за вітром над снігами
Полетіли снігарі.

БЛИЗНЯТА

— Ми з тобою близнята, все у нас однакове, а
оцінки вчителі чомусь ставлять різні.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ЗАГАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

1000.00 дол. — Українська Православна Кредитова Кооператива в Нью-Йорку на фонд придбання експонатів до Музею;

200.00 дол. — Олександра і Зефе Зейфери на друк каталога маєстра Черешньовського;

60.00 дол. — д-р Теодозія і Зіновій Савицькі;

50.00 дол. — Аріядна Стебульська на друк каталога маєстра Черешньовського;

40.00 дол. — Марія Погорецька;

по 25.00 дол. — АТ і Т, дорівнюючи пожертву І. Пелех;

20.00 дол. — Христина Заліцька зі Львова;

15.00 дол. — Олена Островерха;

10.00 дол. — Іванна Вовк.

ПОЖЕРТВИ НА ДРУК БРОШУРИ "Poet of History Museum":

по 50.00 дол. — д-р Микола Ценко, д-р Алекс Ценко;

25.00 дол. — Христина Турченко;

20.00 дол. — Іван і Софія Головки;

по 10.00 дол. — М. Ковальчик, Ірена Ільницька, Ярослав Когут, Мирон і Слава Біласи, Ірена Кушнір, Володимир Винницький;

по 5.00 дол. — Богдан Катамай, Наталія Вайда, Григорій Кочур, Ірена Райнер, Ярослав Татомир, Євгенія Чапельська, д-р Юрій Рибак;

4.00 дол. — Леся Стадниченко;

3.00 дол. — проф. Анастасія Жилава;

2.00 дол. — д-р Роман Сухий, 67-ий Відділ.

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

по 1000.00 дол. — Ігор і Рома Гайди, Й.П. Морган Гаранті Траст Компані, дорівнюючи пожертву Анни Байлак;

по 500.00 дол. — д-р Віктор і Христина Вовки, д-р Нестор Близнак;

по 100.00 дол. — Вадим і Марія Яковенки, Гелена Мартинюк, Зірка Галібей, Н.Н.;

по 50.00 дол. — Роман і Ольга Жовніри, Осип Фіріщак, Маруся Стефанишин — в 50-ту річницю вінчання дорогих приятелів Олі і Михайла Бодлаків; бажає їм Многих Літ;

40.00 дол. — Ізидора Боярська;

по 25.00 дол. — Надія Мандрусак, Кеті Ен Лонгіноті;

по 20.00 дол. — Аніта Роїк, Василь і Надіна Лавріві;

15.00 дол. — Володимир і Гедвіка Черевки.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять тата **бл.п. Семена Угорчак** на Український Музей **1,000.00 дол.** складає його доня **Євгенія Міляно-Угорчак**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Тритяк** на Український Музей **100.00 дол.** складають **Ірина і Анна Прокоповичі**.

На свіжу могилу **бл.п. Марії Третяк 25.00 дол.** на Український Музей складає **Іванна Смеречинська**, а родині покійної висловлює найщиріші співчуття.

На свіжу могилу **бл.п. Володимири Савчинської 25.00 дол.** складає **Анна Політило**, а родині покійної висловлює найщиріші співчуття.

На свіжу могилу товаришки **бл.п. Орісі Держко** складає **100.00 дол.** на Український Музей д-р **Оксана Фільварків**.

В пам'ять **бл.п. Івана Лотоцького** замість квітів на його могилу складають **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею **Дам'ян і Єлисавета Поритки**.

В пам'ять **св.п. Орісі Держко 50.00 дол.** на Український Музей складає **Соня Дачишин**.

На свіжу могилу дорогого брата **бл.п. Степана Гарасиміва** складає **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею **Михайло Гарасимів**.

На свіжу могилу **бл.п. Ірини Держко 100.00 дол.** на Український Музей складає **Аріядна Лапичак-Бах**.

Замість квітів на могилу **бл.п. проф. Романа Миколаєвича 20.00 дол.** на Український Музей складає **Софія Михайлишин**, а опечаленій родині висловлює щире співчуття.

У світлу пам'ять **бл.п. Стефанії Явної** на Український Музей **50.00 дол.** складають **Лідія і Зенон Козаки**.

25.00 дол. на Український Музей замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Юлії Сось** складає **Ірена Зелик**.

На свіжу могилу **бл.п. Орісі Держко** на Український Музей **50.00 дол.** складає д-р **Мирослава Іванців**.

На могилу **бл.п. Володимири Савчинської**, шкільної товаришки, **25.00 дол.** на Український Музей складає **Ірина Дзедзик**.

15.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в пам'ять **бл.п. Йосифа Гупаловського** складає **Любов Дражевська**.

У другу річницю відходу у вічність мого невіджаного мужа **бл.п. Льва Семущака** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Стефанія Семущак**.

25.00 дол. в пам'ять **св.п. Марії Третяк** складають **Жозе і Марія Касанови**.

25.00 дол. в пам'ять д-ра **Романа Миколаєвича** складають м-р **Роман і Оля Федорови**.

У світлу пам'ять **бл.п. д-ра Романа Миколаєвича 10.00 дол.** складає **Володимир Гетьманський**.

На свіжу могилу **бл.п. Люби з Яримовичів Савойки** на Український Музей складають **100.00 дол.** **Ірина і Анна Прокоповичі**.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У жовтневному числі "Нашого Життя", стор. 28 повинно бути:

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Константина Івана Трачука** складаємо **25.00 дол.** **Василь і Стефанія Бабії**.

**Додаттні
згадки**

23 травня 1991 року відійшла у вічність наша дорога і довголітня членка бл.п. **Юлія Сось**.

Народилася Юлія Сось у Чорткові на Поділлі. Життя її не було легке: коли була ще малою, втратила батька. Мати вдруге вийшла заміж. Мешкали вони у Ворохті, де Юля ходила до народної школи, а у Станиславові (нині Івано-Франківськ) — до учительської семінарії.

У 1920 році Юля вийшла заміж за Степана Сося. Подружжя мало троє дітей, але одна дитина померла ще малою.

Крім домашніх обов'язків Ю. Сось завжди знаходила час на суспільну працю, співала у хорі "Боян", кілька разів була головою Союзу Українок та делегаткою на першому конгресі у Станиславові.

Під час німецької окупації опікувалася політичними в'язнями та бідними дітьми. При відступі більшовицьких окупантів Юлія втратила чоловіка і сестру, яких жорстко замордували в Умані.

Залишившись без чоловіка, Юлія Сось зробила все, щоб виховати дітей, дати їм вищу освіту. Приїхавши до Америки, допомагала виховувати внуків та правнуків.

Вона завжди цікавилася всім, що діялося у світі та в українській громаді, зокрема в її 20-му Відділі СУА. Передплачувала "Наше Життя", уважно читала його і вірила, що праця Союзу Українок Америки є цінною і потрібною.

Покійна залишила у глибокому смутку дочку Лідію з чоловіком Миколою Бульбою, сина Івана з дружиною Ульяною, п'ятеро внуків з родинами та чотирьох правнуків, сестру Софію з родиною в Канаді, ближчу і дальшу родину в Америці, Україні і Польщі.

В. Швед
голова 20-го Відділу СУА

Ділимося сумною вісткою з членством СУА і українською громадою, що 26 вересня 1991 р. відійшла у вічність членка 93-го Відділу СУА у Гартфорді, Конн., **Анна Крамар**. Народилася Анна, з дому Палаяєва, 16 лютого 1922 р. в селі Завадівка біля Тернополя. В дитинстві переїхала з батьками до Дніпропетровська, де пережила жадливі роки голоду. Там вона здобула початкову і середню освіту та поступила в університет на математичний факультет. Друга світова війна перервала навчання і перекреслила всі її плани. Вона, як і багато інших наших земляків, подалася на Захід, щоб уникнути комуністичної неволі. З кінцем війни опинилася в Німеччині у таборі втікачів. Там вона познайомилася з Павлом Крамарем з яким одружилася. В 1987 р. подружжя виїхало до Англії, а згодом до Америки. Переживши роки скитальщини, вони нарешті поселилися у Гартфорді. Тут Анна, крім родинних обов'язків і праці в забезпеченевій компанії, включилася у громадську працю. Від самого початку існування Відділу СУА в Гартфорді стала його активною членкою. Роками виконувала різні функції в управі цієї організації. За жертвенну і віддану працю була відзначена похвальною грамотою. Була також ак-

тивною в управі української кредитівки "Самопоміч".

У глибокому смутку покійна залишила чоловіка Павла, синів Андрія і Віктора та трьох внуків. У зворушенні попрощала покійну Ярослава Кукіль такими словами: "Нехай буде воля Твоя" — такими словами звертаємося до Всевишнього чи то з подякою чи з просьбою про поміч. Бувають хвилини, коли нам тяжко погодитися з волею Божою, головню тоді, коли відходить від нас людина ще повна енергії і запалу до життя. Такою була близька нам особа покійна Анна Крамар, що з волі Божої відійшла на вічний спочинок. Відійшла від нас вірна дружина для чоловіка, віддана мама для синів і люб'яча бабуся для внуків. Для нас відійшла у вічність надзвичайно працююча і обов'язкова членка. Не забудемо про Тебе, Нусю! Ти була мотором нашого Відділу. Давала нам поради, ідеї, про все Ти пам'ятала, не жаліла свого труду. У Відділі ти виконувала різні функції. Була культосвітньою референткою, довголітньою скарбничкою, а в останні роки секретаркою. Завдяки Твоїй точності наш Відділ дістав кілька грамот за вчасне виконання обов'язків до Головної Управи. Навіть під час Твоїх терпінь Ти не залишала праці, головню у приготуваннях до нашого 25-літнього ювілею. Подивляємо Тебе, Нусю, за Твою мужність, витривалість і спокій під час Твоєї невмолимої недуги. Ти завжди знаходила для себе слова потіхи, кажучи: "Я така щаслива, що дожила до радісних змін, які тепер відбуваються в Україні." Відпроваджуємо Тебе, дорога Нусю, на вічний спочинок. Ти завжди була скромною, але подиву гідною особою, що своєю відданою працею залишила тривалі сліди на своїй життєвій дорозі. Прийми від мене ту малесеньку китичку волошок, які я виплекала з Твого насіння. Хоч літо вже минає, але вони ще цвіли для Тебе. Нехай вони нагадують Тобі ту блакить неба, під яким Ти виростала і закріплювала в серці любов до рідної Батьківщини. Ці волошки в сполуці жовтих чорнобривців нехай нагадують Тобі жовто-блакитні прапори, які тепер мають по всій Україні. Рік Твого відходу у Вічність буде пам'ятним, бо це рік, в якому ми діждалися проголошення незалежності.

Прощай, дорога Нусю, нехай місце вічного спочинку у столиці Вашингтоні буде Тобі привітним."

Юлія Вишневська
пресова референтка

"НАШЕ ЖИТТЯ" ПОКАЖЧИК ДО XLVIII РІЧНИКА 1991 Р.

Пояснення: Показщик розділений на дві частини: I. Авторський, II. Предметний. В показщику подані нумерації чисел журналів і сторінок (ч. 2: ст. 5) в такій формі: 2:5.

I. АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

- Алчевська, Христя.** Крик чайки. 6:9
Антонич, Богдан-Ігор. Два серця. 6:16
Беран, Оля. Пропагуємо українську культуру. 8:17
Білоцерківець, Наталка. Україна. 6:2
Блажкевич, Іванна. Присяга. 4:8
Богачевська-Хомляк, Марта. Союз Українок у міжвоєнний період. 2:4, 3:7, 4:10, 5:9
Чи жінки мають історію і чи може вивчення історії дещо розповісти про Україну. 7:2, 8:5, 9:5, 10:6
Вацлавів, О. Свят-вечір. 1:1
Верес, Галина. Мені наснилось. 4:19, Совість. 4:3
Вечер, Яким. Лесине Різдво, 1:35
Вільшенко, Я. Там на річці на Йордані, 1:34
Волинець, Любо. Українське обрядове печиво, 4:4
Дмитришин, Любо. На весіллі нам ладкали свахи... 6:16
Дражевська, Любо. Олена Пчілка — зірка українського відродження 6:3, 7:8, 8:7
Гасцька, Оля. Андрійкова пасіка, 6:34
Гості, 7:35
Малі городники, 7:35
Мати-весна, 5:34
Пригоди жолудя жовтої шапочки, 9:34
Спогад, 11:34
Україна, 10:34
Гергель, Ольга. В таку погоду. 8:15
Гнатенко, Стефанія. Мистецтвознавча спадщина Павла Ковжуна, 5:14, 6:14
Годів-Юзич, Христина. Калейдоскоп. 1:25, 4:24
Гончар, Іван. Доля на рушникові. 8:2, 9:8
Горбач, Анна-Галля. Великий друг українського жіноцтва, 10:11
Під зорями чужими самотність наша дозріває, 1:10
Поетичний шлях Лесі Українки, 10:8.
Горлач, Леонід. Українці. 10:5
Гумецька, Ася. Гальшка, Князівна Острозька, 1:12
Гуртовенко, Валерія. Реквієм, 4:14, Щастя 1:14
Діма. Про Україну пам'ятай. 3:34
Завадович, Роман. Перший вірш. 2:34
Як настане ніч. 11:9
Іваничук, Роман. Порвана фотографія. 9:11
Ісаєвич, Ольга. Львівська Мала Академія Наук. 6:10
Карманський, Петро. Фінал, 10:11, Жертва, 5:18
Христос родився. 11:1
Кедрин, Іван. 1-ий листопад 1918 і сучасна Україна. 10:1
Кибальчич, Надія. Співи на Івана Купала. 7:14
Коваленко, Людмила. Мій друг Зіночка. 8:14
Ковалишин, М. Чому казка не може бути безконечною, 8:28
Коломієць, Тамара. Цвіт ломикаменю. 2:14
Кравченко, Уляна. Привітання мамі. 5:34
Кузьменко, Світлана. В. Барагура. "Як я став журналістом." 1:33 "Україні" 5:6
Кулиняк, Данило. Обитель Крехівська. 7:5, 8:12
Купчинський, Роман. Листопад. 10:15
Л.О. Революціонери. 3:1
Лазарук, Мирослав. Писанка. 4:7
Лев, Василь. Мати Северина Парилле, ЧСВВ, 5:2
Митрополит Андрей, опікун українського шкільництва, 11:3
Лівицька-Холодна, Наталія. Сні Купалові. 7:15
Любомира. Молодь і релігійність. 9:16, 6:20
Маняко, Галина. Поетова сльоза. 2:12
Маруніч, Ольга. Художникам. 2:2
МБХ. "Культ героїв і політика можливого" 8:1
"Романтика реальності". 7:1
Мірчук, Іван. Призначення нації. 9:2
Мороз Лариса. Земля нас єднає. 1:3
Навроцька, Христя. Атена Пашко — гостя Екзекутиви СУА, 7:12
Доктор Іванна Ратич. 3:13
Засідання Головної Управи СУА. 1:15
Чи ви читали? 8:26
О-КА. Пані Маруся і пан Сизокрипий. 3:16
Олександрович, Лев. Єдність? 6:1
Журналістки 2:14
Олесь, О. Вишиває осінь. 8:34
Вітер носиться, літає, 8:34
Святий Миколай іде, 11:34
Снігари, 11:35
Островецька, Михайло. Грозна калини. 10:18
Пахльовська, Оксана. Старий вітер. 3:11
Пашко, Атена. Перша Всеукраїнська. 5:5.
Ця глухота і глумота 5:8
Перелісна, Катерина. Марш. 7:34
Ой колядо-коляднице! 1:34
Переяславець, Володимир. Славні роковини. 1:35
Петрів, М. Україна. 8:34
Як розкрила квітка очі. 3:35
Пригорницький, Юрій. Архітектура суверенності, інтерв'ю із Л. Скорик. 6:7,
Вірю в майбутнє України. Інтерв'ю із Л. Трухмановою 8:10
Пчілка, Олена. Діброва смутная. 7:9
Люлі, люлі... 6:35
Перед блакитним морем. 8:8
Радощі і смуток. 6:6
Р. Б. Безсонна ніч у лікарні. 7:16
Рисцов, Вячеслав. Рушник, 9:10
Рожанковська, Іванна. "Берегиня чи рабиня комуністичної системи"? 3:3, 4:11
Доктор Богдан Цимбалістий. 2:17,
Пам'яті д-ра Богдана Цимбалістого. 9:13
Руденська, О. Вибери мене. 6:18
Забута Королева, 11:10
Рудницька, Мілена. Жінка і нація 10:4
Руснак, Ірина. Праця музейно-мистецької референтури. 6:19
Село моє Угорники. 6:19
Савчак, Марія. Слова привіту другому всеукраїнському з'їздові РУХУ. 2:14
Сапеляк, Оксана. Давне і сучасне в жіночому русі. 5:6
Свенціцька, Віра. По той бік шибки. 1:4
Свенціцька, Марія. Бл. п. Віра Свенціцька 11:6
Сенатович, Оксана. Крила. 3:35
Сеник, Ірина. Задрімало моє сонечко. 1:11
У мой батьківщині. 1:11
Які сніги, яка завія. 1:11
Середюк, Олександр. Погляд в історію. 1:26
Симоненко, Василь. Може так і треба. 8:1

Чую. 9:3
Скомаровський, Вадим. Над Кобзарем. 3:34
Сліпченко, Катерина. Дотик душі. 1:8
Степовик, Дмитро. Витинанки Василя Корчинського. 2:9
 Гравюри Василя Лопати до поезії Т. Шевченка
Томоруг Марія. Перший конгрес Союзу Українок в Чернівцях. 10:12
 Тут лікують дітей Чорнобиля. 11:14
Тритяк, Ольга. Музей на острові Елліс. 3:14
Українка, Леся. Капустонька. 2:35
 Пізно. 2:13
 Поворот. 2:3
 Сором хилиться. 2:35
 Уривок з "Епільогу". 10:10
Хом'як Ростислав. Сто років. 10:3
 Замість пакунка — коверт. 11:2
Храплива, Леся. Великдень. 4:34
 Великодня пригода. 4:35
 Заяча школа. 8:35
 У школу. 8:35
 Що роблять звірята. 4:34
Чайківська, Ірина. Чорнобиль — незаживаюча рана. 4:14
Чарнецький, Степан. Мої мамі. 5:1
Чепурко, Богдан. Киця-молодиця". 9:35,
 Українська мова. 9:35
 Дорога додому. 9:34
Чубай, Г. Спішать на віче. 3:6
Черінь, Галина, В річницю. 10:34
Чумарна, Марія. Україно моя. 3:5
Шевченко, Тарас. Причинна. 3:11

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

БІБЛІОТЕКИ

У Києві започатковано першу бібліотеку діаспори. А. Сери-ков. 8:25

ВИХОВАННЯ

Збірка видань дитячої літератури. О. Тритяк. 9:12

ВИШИВАННЯ

Рисунки взорів до 5-го ч. О. Трачук
 Взір із збірки О. Пчілки, жіноча сорочка. 8:обкл.
 Взори з рукава жіночої сорочки з Харківщини. 3:обкл.
 Волинське Полісся, збірка О. Косач. 9:обкл.
 Волинські взори село Осторожець. 4:обкл.
 Волинські взори з околиць Дубна і Луцька. 5:обкл.
 Гуцульські взори. 1:обкл., 2:обкл.
 Поліський взір зі збірки НТШ у Львові. 4:обкл.
 Полтавщина: настилування і наколювання. 6:обкл. — настилування
 Полтавщина — взори XIX ст. Збірка У.М. Косач. 9:обкл.
 Східне Поділля, взір з чоловічої сорочки. 7:обкл.

ВІРШІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Сторінка "Нашим дітям"
 В річницю листопада. Г. Черінь. 10:34
 В річницю. Г. Черінь. 10:34
 Великдень. Л. Храплива. 4:34
 Вишиває осінь. О. Олесь. 8:34
 Заяча школа. Л. Храплива. 8:35
 Гості. О. Гаецька. 7:35
 Дорога дододму. Б. Чепурко. 9:34
 Капустонька. Леся Українка. 2:35
 Киця-молодиця. Б. Чепурко. 9:35
 Лесине Різдво. Я. Вечер. 1:35

Люлі, люлі... О. Пчілка. 6:35
 Марш. К. Перелісна, муз. О. Тарнавська. 7:34
 Над "Кобзарем". В. Скомаровський. 3:34
 Ой, колядо-коляднице. К. Перелісна. 1:34
 Перший вірш. Р. Завадович. 2:34
 Привітання мамі. У. Кравченко. 5:34
 Про Україну пам'ятай. Діма. 3:34
 Славні роковини. В. Переяславець. 1:35
 Снігарі. О. Олесь. 11:29
 Сором хилиться. Л. Українка. 2:35
 Там на річці на Йордані. Я. Вільшенко. 1:34
 Україна. М. Петрів. 8:34
 Україні. О. Гаецька. 10:34
 Українська мова. Б. Чепурко. 9:34
 У школу. Л. Храплива. 8:35
 Як розкрила квітка очі. М. Петрів. 3:35
 Що роблять звірята? Л. Храплива. 4:34

ГАЛЬШКА, КНЯЗІВНА ОСТРОЗЬКА

Гальшка — князівна Острозька. А. Гумецька. 1:12

ЖІНКИ

Берегиня чи рабиня комуністичної системи. І. Рожанковська. 3:3, 4:12
 Ратич Іванна. Х. Навроцька. 3:13
 Жінка і нація. М. Рудницька. 10:4
 Жінки з'єднують народ. Н.Н. 2:7
 Журналістки. Л. Олександрович. 2:14
 Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич. 1:25, 4:24, 5:26, 7:18
 Парилле Северина. ЧСВВ. В.Лев. 5:2
 Чи жінки мають історію і чи може вивчення історії жінок дещо розповісти про Україну? М. Богачевська-Хом'як. 7:2, 8:5, 9:5, 10:6

ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (СФУЖО)

Український народний одяг — нова книжка 4:16

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО У ШВАЙЦАРІЇ

Пропагуємо українську культуру. О. Беран. 8:17

СОЮЗ УКРАЇНОК (УКРАЇНА)

Давне і сучасне в жіночому русі. О. Сапеляк. 5:6
 Звернення Союзу Українок Львова до жінок України. 3:6
 Лист з України. 11:12
 Перша Всеукраїнська... 5:5
 Перший Конгрес Українок Львова до жінок України. 3:6
 Союз Українок — Галичина
 Союз Українок у міжвоєнний період. М. Богачевська-Хом'як. 2:4, 3:7, 4:10, 5:9

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ (СУА)

Атена Пашко, гостя Екзекутиви СУА. Х. Навроцька. 7:12
 В обороні Союзу Українок Америки. В. Цимбалістий. 9:14

Вісті з Централі

Сторінку "Вісті з Централі" редагує референтка Головної Управи Христия Навроцька.
 1:15, 2:32, 3:24, 4:16, 6:19, 7:11, 8:16, 9:12, 10:16, 11:13
 Засідання Головної Управи СУА. Х. Навроцька. 1:15
 Ухвали Засідання Головної Управи СУА. 1:16
 Праця Музейно-мистецької референтури. І. Руснак. 6:19
 Стипендійна Акція, подяка з Бразилії. 9:32
 Суспільна опіка СУА. Л. Черник. 3:24, 10:17

Відділи

Дописи

- 1-ий, Нью-Йорк. Пам'яті Василя Стуса. 3:28
7-ий, Акрон, Огайо. 60-річчя. 10:28
14-ий, Атланта, Дж. Цікавих імпрез було багато. 5:29
17-ий, Маямі, Фл. Наталія Трач — визначна студентка. 9:26
21-ий, Бруклін, Н. Й. 3 60-літтям. 3:28
25-ий, Нью-Йорк, Н.Й. Новозаснований 25-ий Відділ в Нью-Йорку працює. 2:31
26-ий, Дітройт, Міч. 50 років праці для США. 9:27
27-ий, Пітсбург, Па. Під знаком любови до України. 8:29
49-ий, Баффало, Н. Й. Зустріч з нашою Мартою. 8:30
50-ий, Енн Арбор, Міч. Слово про 25-ліття 50-го Відділу США. 7:29
51-ий, Мілвоки. Віс. Дбаймо про збереження традицій. 7:28
59-ий, Балтімор, МД. 50 років на службі громади. 4:28
62-ий, Глен Спей, Н. Й., Вшанували пам'ять Лесі Українки. 5:30
64-ий і 82-ий, Нью-Йорк, Н.Й. Вдала спроба. 8:28
65-ий, Нью-Бронсвік, Н. Дж. З нашим святом. 1:29, Добра традиція. 10:28
66-ий, Нью-Гейвен, Конн. Традиційний обід. 1:29
67-ий, Філядельфія, Па, Бенєфіс на користь Українського Музею. 6:30, Дні Музею у Філядельфії. 11:26
73-ий, Бріджпорт, Конн. Бенєфіс в Бріджпорті. 7:28
76-ий, Воррен, Міч. "Вишивана" дитяча забава. 4:27
84-ий, Чікаго, Іл., Чорнобиль: Наслідки і майбутнє. 8:30
86-ий, Ірвінгтон, Н. Дж. Н. Преображенська гостем Відділу, 10:28
88-ий, Філядельфія, Па, Діти пишуть писанки. 7:30
89-ий, Кергонксон, Н.Й. Київський вечір в Кергонксоні. 5:28
90-ий Філядельфія, Па. 25-ліття 90-го Відділу у Філядельфії. 4:26
93-ий, Гартфорт, Конн. Ювілей 93-го Відділу у Гартфорді. 9:25
100-ий, Картерет, Н.Дж. Бенєфіс у Картереті, Н. Дж. 2:30
119-ий, Йонкерс. Н.Й. Леся Українка в 119-му Відділі. 6:28
- ### Загальні Збори
- 1-ий, Нью-Йорк, Н.Й. 3:обкл.
5-ий, Дітройт, Міч. 5:обкл.
12-ий, Парма, Огайо, 6:обкл.
17-ий, Маямі, Фл. 3:обкл.
19-ий, Трентон, Н.Дж. 7:36
22-ий, Чікаго, Іл. 7:36
23-ий, Дітройт, Міч. 3:обкл.
24-ий, Елізабет, Н.Дж. 7:обкл.
28-ий, Ньюарк. Н.Дж. 6:обкл.
33-ий, Клівеленд, Огайо. 7:36
38-ий, Денвер, Ко. 10:37
47-ий, Рочестер, Н.Й. 4:обкл.
49-ий, Баффало, Н.Й. 7:36
50-ий, Енн Арбор, Міч. 3:обкл.
63-ий, Воррен, Міч. 5:обкл.
64-ий, Нью-Йорк, Н.Й. 4:28
65-ий, Нью-Брансвік, Н.Дж. 10:37
66-ий, Нью-Гейвен. Конн. 7:обкл.
70-ий, Пассейк. Н.Дж. 8-обкл
73-ий, Бріджпорт. Конн. 7:обкл
77-ий, Чікаго, Іл. 8:обкл.
82-ий, Нью-Йорк, Н.Й. 7:36
83-ий, Нью-Йорк, Н.Й. 4:обкл.
84-ий, Чікаго, Іл. 8: обкл.
89-ий, Кергонксон, Н.Й. 4:обкл.
93-ий, Гартфорт. Конн. 5:обкл.
120-ий, Рочестер, Н.Й. 6:обкл.

Округи

Дописи

- Округа Дітройт відсвяткувала 65-ліття США. 6:29
Нью Йорк, 50-ліття Округної Управи в Нью-Йорку. 2:28
Нью-Йорк, Враження учасника "Золотого Ювілею" Округної Управи США. 2:29, "День союзнянки" Нью-Йоркської Округи США. 11:25
Округа Північного Нью-Йорку, Округний з'їзд. 7:27
Округа Чікаго, Зустріч з Іриною Сенік. 1:30, Округний з'їзд Округи Чікаго. 6:27, День Союзнянки, 9:26,
Округа Нова Англія, Пікнік з дощем. 11:26

Пожертви

- У цій рубриці поміщуємо пожертви на Пресовий Фонд, ім. О. Лотоцької, Фонд Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля, Стипендійну акцію і Пресовий Фонд "Нашого Життя". 1:обкл., 2:33, 3:29-30, 32-33, 4:30-31, 5:32-33, 6:31-32, 7:31, 33, 8:31, 33, 9:29-31, 33, 10:30

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

- Чи ви читали? Х. Навроцька 8:26

Інтерв'ю

- Архітектура суверенности. Розмову з Л. Скорик, провів Ю. Пригорницький. 6:7
Вірю в майбутнє України, розмову з Л. Трухмановою провів Ю. Пригорницький. 8:10
Попереду нові пляни, розмову з С. Шабатурою провела С. Гнатенко. 10:14

КАНАДА — 100-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ

- Сто років. Р. Хомяк, 10:3

КОНКУРСИ

- Літературно і науково-історичний конкурс ім. Лесі і Петра Ковалевих 2:18
Конкурс на стипендію ім. Еви Сташків. 3:25

КОРОЛЕВА НАТАЛЕНА

- Забута Королева. О. Руденська. 11:10

КУХОВАРСТВО

- Сторінку "Наше Харчування" радагує Христя Навроцька
Авокадо з ікрою. 6:26
Варення з журавлини до індики. 10:27
Декоративний паштет з курячих печінок. 10:27
Декоративні тістечка. 1:28
Двокольоровий корж з вишнями. 3:27
"Елегантна" приставка. 8:27
Запіканка зі сиром і з кабачками. 2:27
Запіканка з червоної картоплі. 7:26
Запіканка зі шпінату зі сиром. 10:27
Галки з лісових горіхів. 11:24
Голандська підлива. 9:24
Горіховий торт з горіховою масою. 5:27
Горіховий торт з білків. 5:27
Городина. 1:28
Городина з "ангельським волоссям". 7:26
Інша шоколядова склиця. 5:27
Кавовий мус. 2:27
Компот з кремом. 6:26
Компот з літніх овочів. 6:26
Корж з малиновим варенням. 3:27
Корж з повидлом або з мармелядою. 3:27
Корж перекладаний горіховою масою і маком. 11:27

Крем. 8:27
Крихкий корж з цитриною. 3:27
Крихкий торт з двоякою масою. 5:27
Курячі грудинки з цитриною підливою. 4:25
Лакоминка. 2:27
Лосось, зварений в окропі. 9:24
Мішана салата з оселедців. 2:27
Мокка галки. 2:27
Овочева салатка з вінегретою. 6:26
Овочева салатка на приставку або десерт. 6:26
Овочева салата з цікавою підливою. 10:27
Оселедці в кислій сметані. 2:27
Передвоєнна цитринова юшка. 4:25
Підлива з вина. 9:24
Підлива з журавлини з помаранчею до індика. 10:27
Пісні булочки до риби. 11:27
Приставка: авокадо з крабами. 1:28
Птисі з кремом. 11:27
Салата зі свіжої капусти з цибулею. 7:26
Салата з курки. 7:26
Салата з порею. 7:26
Салата зі свіжого шпінату. 7:26
Свиняча печеня. 8:27
Судак з печерицями. 9:24
Телячі котлети з вином. 1:28
Торт "прованс" з двоякою масою. 4:25
Тортик з піни з малинами. 6:26
Тушкована курка з городиною. 7:26
Тушковані яблука. 8:27
Філе з камбали зі сиром (флаундер). 9:24
Філе зі солі зі шпінатом. 9:24
Цитриновий корж зі сиром. 4:25
Цитринова лакоминка. 4:25
Цитринова приправа. 4:25
Шарлотка з яблук. 8:27
Шоколадовий корж. 3:27
Шоколадовий мус. 1:28
Юшка з картоплі й грибів. 1:28
Яблучний корж з морелевою глянзурою. 8:27

ЛІТЕРАТУРА

Поетичний шлях Лесі Українки. А. Г. Горбач. 10:8

ЛОПАТА, ВАСИЛЬ

Гравюри до поезій Т. Шевченка. Д. Степовик. 3:10

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Мистецтвознавча спадщина Павла Ковжуна. С. Гнатенко. 5:14, 6:14

МУЗЕЇ

Монастирі. "Обитель Крехівська". Д. Кулиняк. 7:5, 8:12
Дієцезальний український музей і бібліотека у Стемфорді.
Л. Волинець. 5:4
Музей на острові Еллис. О. Тритяк. 3:15
Музей сільського господарства Волині. Погляд в історію.
О. Середюк. 1:26

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

Доля на рушникові. І. Гончар. 8:3, 9:8
Витинанки Василя Корчинського. Д. Степовик. 2:9
По той бік шибки. В. Свенціцька. 1:4

НЕКРОЛОГИ

Бабій з Бачинських, Олена. 10:36
Брезецька з Шпікулів, Софія. 6:36
Ганкевич, Анна. 2:обкл.
Гіжак-Горак, Надія. 1:36
Гулай з Демчуків, Надія. 4:36
Залітач, Марія. 5:36
Камінська, Дарія. 5:36
Кладочний, Михайло. 8:36
Крамар Анна. 11:31
Матейко-Балко, Ірина. 4:36
Мешко, Оксана. 3:6
Мицак, Романа. 6:36
Осадчук, Неля. 2:36
Павлюк, Неоніля. 6:36
Прихідко, Катерина. 1:36
Пундій, Дарія. 2:36
Самсонюк з Рибаруків, Марія. 1:36
Скрипчук, Ірена. 3:36
Сось, Юлія. 11:31
Стецяк, Анна. 3:36
Сулима-Блохін, Олександра. 3:36

Замість Некрологу

Зеновій Красівський. Великий друг українського жіноцтва.
А.Г. Горбач. 10:11

ОПОВІДАННЯ

Безсонна ніч у лікарні. Р.Б. 7:16
Бог Купало, казка з поганських часів. 7:14
Грозна калини. М. Островерха. 10:18
Мамина рука. Р. Купчинський. 5:17
Мій друг Зіночка. Л. Коваленко. 8:14
На весіллі нам ладкали свахи. Л. Дмитришин. 6:16
Пані Маруся і пан Сизокрилий. О-КА. 3:16
Пізно. Леся Українка. 2:13
Порвана фотографія. Р. Іваничук. 9:11
Присяга. І. Блажкевич. 4:8

ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

Андрійкова пасіка. О. Гаєцька. 6:34
Великодня пригода. Л. Храплива. 4:35
Крила. О. Сенатович. 3:35
Лесик. О. Гаєцька. 10:34
Малі городники. О. Гаєцька. 7:35
Мати-Весна. О. Гаєцька. 5:34
Пригоди жолудя жовтої шапочки. О. Гаєцька. 9:34
Спогад. О. Гаєцька. 11:34

ПЕЧИВО (обрядове)

Українське обрядове печиво. Л. Волинець. 4:4

ПОЕЗІЇ

В таку погоду... О. Гергель. 8:15
Два серця. І.-Б. Антонич. 6:16
Діброва смутная. О. Пчілка. 7:9
Епілог (Уривок). Леся Українка. 10:10
Жертва. П. Карманський. 5:18
Земля у нас єдина. Л. Мороз. 1:3
Крик чайки. Х. Алчевська. 6:9
Листопад. Р. Купчинський. 10:15
Мені наснилось... Г. Верес. 4:9
Може так і треба неодмінно. В. Симоненко. 8:1

Мой мамі. С. Чарнецький. 5:1
 Нічна симфонія. Я. Волошук. 7:17
 Перед блакитним морем. О. Пчілка. 8:8
 Писанка. М. Лазарук. 4:7
 Поворот. Л. Українка. 2:3
 Поетова сльоза. Г. Маняко. 2:12
 Причинна. Т. Шевченко. 3:11
 Радощі й смуток. О. Пчілка. 6:6
 Реквієм. В. Гуртовенко. 4:15
 Рушник. В. Рисцов. 9:10
 Свята ніч. Б. Лепкий. 11:14
 Свят-вечір. О. Вацлавів. 1:1
 Святий Миколай іде. О. Олесь. 11:28
 Снігарі. О. Олесь. 11:29
 Сні Купалові. Н. Лівницька-Холодна. 7:15
 Совість. Г. Верес. 4:3
 Співи на Івана Купала. Н. Кибальчин. 7:14
 Спішать на віче. Г. Чубай. 3:6
 Спогад. О. Гаецька. 11:Старий вітер. О. Пахльовська. 3:11
 Україна. Н. Білоцерківець. 6:2
 Україні. С. Кузьменко. 5:6
 Україно моя... М. Чумарна. 3:5
 Українці. Л. Горлач. 10:5
 У мой Батьківщині. І. Сенік. 1:11
 Фінал. П. Карманський. 10:11
 Хрест. І. Франко. 7:6
 Христос родився. П. Карманський. 11:1
 Художникам. О. Маруніч. 3:2
 Цвіт ломикаменю дробить каміння. І. Коломієць. 2:14
 Ця глухота і глумота. А. Пашко. 5:8
 Чую. В. Симоненко. 9:3
 Щастя. В. Гуртовенко. 1:15
 Щедрівка. Т. Унгурян. 1:2
 Як настане ніч... Р. Завадович. 11:9

ПЧІЛКА ОЛЕНА

Олена Пчілка — зірка українського відродження. Л. Дражевська. 6:3, 7:8, 8:7

РАТИЧ ІВАННА

Доктор Іванна Ратич. Х. Навроцька. 3:13

РЕДАКЦІЙНІ СТАТТІ

Боротьба триває. 1:2
 Замість пакунка — коверт. Р. Хом'як. 11:2
 Єдність? Л. Олександрович. 6:1
 Культ героїв і політика можливого. МБХ. 8:1
 Наша Сафо. 2:2
 1-ший листопад 1918 і сучасна Україна. І. Кедрин. 10:1
 Призначення нації. д-р І. Мірчук. 9:2
 П'ять років, як звелись з колін. 4:2
 Революціонери. Л.О. 3:1
 Романтика реальности. МБХ. 7:1

РЕПОРТАЖІ

На крилах "Мрії". І. Чабан. 5:12

РЕЦЕНЗІЇ

Барагура, Володимир. Як я став журналістом. С. Кузьменко. 1:33
 Гуменна, Докія. Дар Евдоті. 7:17
 Сенік, Ірина. Сувій полотна. А-Г. Горбач. 1:10
 Черинь, Галина. Їдьмо зі мною знов!!! 5:26

СКВУ — СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ РАДА

Куток порад. Любомира 6:20
 Молодь і релігійність. Любомира. 9:18

СИРОТИНЦІ

Вибери мене. О. Руденська 6:18

СПОМИНИ

Село моє Угорники. І. Руснак 2:8

ТЕАТР (ЛЬВІВ)

Дотик до душі — Львівський молодіжний театр. К. Сліпченко. 1:8

ТЕАТР (США)

"Нове покоління" з Клівеленду. 6:30

УКРАЇНА

Обитель Крехівська. Д. Кулиняк. 7:5, 8:12
 Село моє Угорники. І. Руснак 2:8
 Слова привіту Другому Всеукраїнському З'їздові Руху. М. Савчак. 2:15
 У Києві започатковано першу бібліотеку діаспори. А. Серіков. 8:25

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Доктор Богдан Цимбалістий, слово на відкритті виставки "Нові надбання" в Українському Музеї. І. Рожанковська. 2:17

Музейна сторінка

Цю сторінку редагує Стефанія Гнатенко. Тут поміщено інформації про працю музею. 1:27, 2:16, 3:25, 5:25, 8:16

Пожертви

У цій рубриці поміщуємо пожертви на Український Музей, будівельний фонд і "замість квітів". 1:32-33, 2:32, 3:30-31, 4:31-33, 5:31, 6:30-31, 7:32-33, 8:32-33, 9:28-29, 10:30-31

ШКОЛИ

Львівська Мала Академія наук, О. Ісаєвич 6:10

ЦИМБАЛІСТИЙ, БОГДАН, Д-Р.

Пам'яті д-ра Богдана Цимбалістого. І. Рожанковська 9:13

ЧОРНОБИЛЬ

Чорнобиль — незаживаюча рана. І. Чайківська. 4:14
 Тут лікують дітей Чорнобиля. М. Томоруг. 11:14

SUBJECT INDEX TO VOL. XLVIII — 1991

FOOD

Cooky's Corner 2:26
 Cooky's Corner 3:23

GENERAL

Christmas Greetings 1:17
 Ukrainian Icons on Glass A. Cybko 1:22-23
 But Would You Come and Live Here? T.S. Cornelison 1:24
 What Not to Do to Live Successfully 1:24

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати невічливих, образливих для кого-небудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

**Редакція приймає за домовленням, тел.: (212) 674-5508. Адміністрація: (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003**

Reflections of a Nation W. Thomas 2:24
Ukrainian Bread Calendar 2:25
Easter Greetings 4:17
Chornobil. A Retrospective on Semantics T. Stadnychenko
4:18-19
On Education M. Bachynsky 4:20-21
Conversa-phone System 5:24
Small Academy of Art & Sciences O. Inaievych 7/8:22-25
A Letter from Kiev T. Stadnychenko 9:22-28

ORGANIZATION NEWS

Branch 116 R.B. Wolynec 2:22-23
Letter from Martha Chomiak 3:20
Scholarship Competition 3:23
WFUWO Receives NGO Status 4:20
Branch 58 4:23
From Detroit Regional Council 4:23
From the Dest of Welfare Chair 6:23-24
Message from Art & Museum Chair 9:21
Branch 12 Sponsors Lectures on Chornobil 9:24

PEOPLE

A Woman of Singular Distinction M. Baczynsky 3:18-20
Architecture of Sovereignty J. Pryhornytsky 6:21-23
Olena Pchilka L. Drashevskva 10:17-19, 11:22

POETRY

Contra Spem Spero L. Ukrainka 2:19
My Thirteenth Year was Wearing On T. Shevchenko 3:17
Asters O. Oles 4:17
The Mother P. Karmansky 5:19
Epilog. Lesya Ukrainka. 11:23

THE UKRAINIAN MUSEUM

How Important is it for Ukrainians to have a Museum in NYC?
S. Hnatenko 1:20-21
Cultural Experience 6:24-25, 11:18
Fashion and Fun 10:20

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

The Ukrainian Woman in Two World's Conference 1:18-19
Bridges Under Construction T.B. Chomiak 2:20-21

WOMEN

Women in Ukraine M.B. Chomiak 3:21-22; 4:21-23
Berehynia or Slave of the Communist System I. Rozankowsky
5:20-24
Old & New in Ukrainian Women's Movement O. Sapeliak 7/8:
19-22
Women & Understanding of Eastern Europe M.B. Chomiak
9:18-20; 10:21-23; 11:20

Пригадуємо, що Союз Українок Америки перевидав куховарську книжку "Українські страви" Зеновії Терлецької. Книжка є в полотняній твердій оправі — ціна 16.00 доларів. Замовляйте її! Відділи одержують 30% знижки.

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодиноке число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1969

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Волинські взори із збірки о. д-р Юрія Шумовського. Власність Українського Музею. 1. Чорні троянди — позуха чоловічої сорочки. Село Княгинин, повіт Дубно, ХІХ ст. 2. Комір чоловічої сорочки. Село Спасів Повіт Дубно, ХІХ ст. Вишивати червоними ч. 321 і чорними нитками. Рисувала Ольга Трачук.

Design from the Volyn region of Ukraine. From the collection of the The Ukrainian Museum in New York City. 1. Black flowers — front of a man's shirt. Village of Kniaghynyn, county of Dubno, XIX century. Embroider with red thread No. 321 and with black thread. Drawing by Olha Trachuk.